

РОМАШКА

Тема номера:
Виховання екологічної
свідомості у дошкільників

Берізонька

Берізонько, берізонько,
ти, мавко лісова,
зелені твої кіски
вітрисько розвіва.

Стоїш ти при дорозі
у травах і кущах,
і білі свої ноги
все миєш на дощах.

Прошу вас, із берези
ви соку не точіть,
ви краще їй сестричку
зелену посадіть.

Ви краще їй шпаківню
поставте на гілках,
щоб прилітав до неї
друг лісу, добрий птах!

Л. Забашта

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Чао-де Тетяна Євгенівна, головний редактор, завідувач ДНЗ № 9

Дьяконова Вікторія Вікторівна, заступник головного редактора, вихователь-методист

Доценко Оксана Володимирівна, вчитель-логопед

Круглов Роман Андрійович, адміністратор web-сайту ДНЗ № 9

Степаненко Валерій Сергійович, видавець журналу

Яценко Людмила Петрівна, практичний психолог

Копіювання та відтворення матеріалів журналу та будь-якої їх частини за згодою редакційної колегії.

Діти дуже допитливі. Їх цікавить усе: як розпускаються бруньки, чому іде дощ, чому під ногами хрустить сніг, чому з'являється веселка? Маленькі «чомусики» шукають відповіді на свої питання. А дорослі їм допомагають. Пошуково – дослідницька діяльність – один із найефективніших методів ознайомлення дітей з природою. Прагнення до нових вражень, постійне бажання експериментувати, самостійно шукати відповідь – ось що найголовніше для малечі.

Давайте разом відчинимо двері в природу. І обов'язково візьмемо з собою в подорож наших дітей. Найважливіше, щоб у процесі спілкування з природою малюки отримували чуттєві враження. Як навчити дітей відчувати красу природи, милуватись блакитним небом, радіти яскравому метелику, першій квітці, гомону птахів? Краще один раз побачити, ніж сто разів почути. Особливо це стосується дошкільників.

Давайте разом навчимо наших дітей прекрасному! А ще любові до рідної природи, прагнення до збереження її багатств та краси.

Офіційний відділ

Тетяна ЧАО-ДЕ

Виховання екологічної свідомості –
актуальна проблема сьогодення.....3

Методичні рекомендації

Вікторія ДЬЯКОНОВА

Природа, екологія, людина.....6

Сторінка психолога

Людмила ЯЦЕНКО

Психогімнастика.....7

Сторінка логопеда

Оксана ДОЦЕНКО

Екологічні логопедичні ігри.....10

Сторінка дефектолога

Ірина ЗУБРИЦЬКА

Знайомство з повітрям.....11

Трудова діяльність

Лідія ВАСЕЧКІНА

Праця в природі з дітьми раннього
віку.....14

Ознайомлення з природою

Тетяна СПИВАК

Експерсії з дітьми раннього віку.....17

Спостереження в природі

Раїса ГАРАН

Спостереження з дітьми раннього
віку.....20

Пізнання світу

Любов КУЗЬМИНСЬКА

Пошуково-дослідницька діяльність
дітей дошкільного віку.....24

Природа

Олена СТЕПАНЕНКО

«Правила поведінки в природі».....28

Навколишнє середовище

Світлана ОБАДІНА

Живий куточок в групі, як засіб
виховання валеологічної свідомості у
дітей.....30

Трудове виховання

Тетяна ГОРДІЄНКО

Посів квітів навесні.....33

Дидактичні ігри

Людмила ПЕРЕКАТОВА

Будь природі другом.....36

Екологія

Ганна САЛІЙ

Земля – наш дім.....38

Довкілля

Вікторія ПАВЛЮК

«Сюжетно-рольові та театралізовані
ігри – засіб екологічної вихованості
дошкільників».....40

Дитина і світ

Марина ПАВЛОВА

Конспект заняття в середній групі за
темою «Висадка лікарських рослин та
їх вплив на здоров'я».....41

Бережи природу

Анна КОЛОСОВА

Конспект заняття для дітей молодшого
дошкільного віку за темою
«Природоохоронні знаки».....44

Свята та розваги

Тамара ГАВРИЛОВА,

Вікторія ТОКАРЄВА

Свято «День Землі».....46

Виховання екологічної свідомості – актуальна проблема сьогодення

Тетяна ЧАО-ДЕ, завідувач

«Людина стала людиною, коли почула шепіт листя і пісню коника, дзюрчання весняного струмка і дзвін срібних струмочків у бездомному літньому небі...»

В.Сухомлинський

Стан навколишнього середовища непокоїть усіх небайдужих людей. Але у багатьох випадках люди поводять себе як споживачі природи, а не дбайливі господарі. Наслідки їх діяльності бачимо скрізь: на узбіччях доріг, в промисловості, на берегах рік та озер, у парках та скверах. Навчити дитину дбайливому ставленню до природи можуть тільки дорослі та обов'язково особистим прикладом. У нашому Димитрові за ініціативи міського голови декілька років поспіль працює програма «Чисте місто». Тільки особисто торкнувшись екологічної проблеми можна розраховувати на успіх. В рамках програми проведення щорічних двомісячників з благоустрою, заборона багать та забруднення повітря, висадка зелених насаджень, прибирання сміття. Учасники – мешканці нашого міста: від дорослих до самої малечі, яку треба ще з дитинства привчати берегти природу, виховувати екологічну компетентність та культуру.

Формування екологічних знань у дітей обумовлено Базовим компонентом дошкільної освіти. Сфера «Природа» за Базовим компонентом передбачає формування у дітей елементів цілісного природо відповідного світогляду, ціннісної змістовної спрямованості на екологічно доцільну поведінку та сприйняття дитиною себе як частки природи, формування почуття відповідальності за те, що відбувається внаслідок її взаємодії з оточуючим світом.

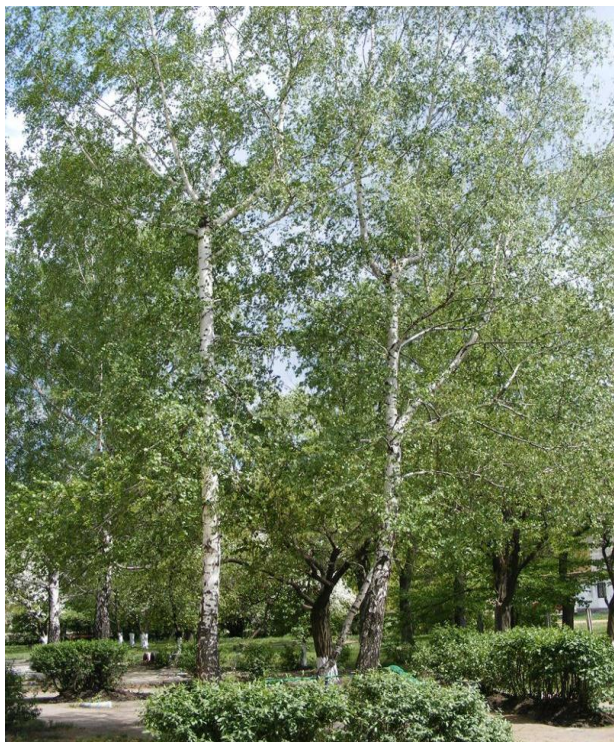
Над вирішенням питань з екологічного виховання дошкільний навчальний заклад № 9 «Ромашка» працює вже багато років. І для цього є певні умови: біля ДНЗ знаходиться парк, поле, лісосмуга, які цікаві з точки зору екологічної освіти та покращення стану здоров'я дітей.

Загальна площа земельної ділянки дошкільної установи – 12118,1 м². На території закладу є цікаві об'єкти: липова алея, фруктовий сад, поляни з лікарськими рослинами та рослинами, які занесені в «Червону книгу» України, 168 дерев, чагарники. Газони займають 75% території, а остання площа приходить на асфальтовані доріжки та ґрунтові майданчики. Тіні від дерев достатньо, що в літній період дає можливість проводити цільові прогулянки. Серед дерев більшість листвяних порід, а тому навесні та взимку на майданчиках багато світла. Територія дошкільного

закладу огорожена кущами бузку та бирючини. На території дитячого садка є різні рослини: дерева, кущі, трав'янисті рослини, мохи, - що дає вихователям можливість проводити різнопланові заняття з ознайомлення дітей з природою.

Дерев на майданчику досить багато. Усі вони в належному стані. Зустрічаються такі, що окремо ростуть і групи дерев. Крім того впродовж огорожі ростуть липа, клен, тополі. Видовий склад дерев: тополя бальзамічна, береза бородавчата, горобина звичайна, липа серцелисна, клен, верба, туя, в'яз, черемха.

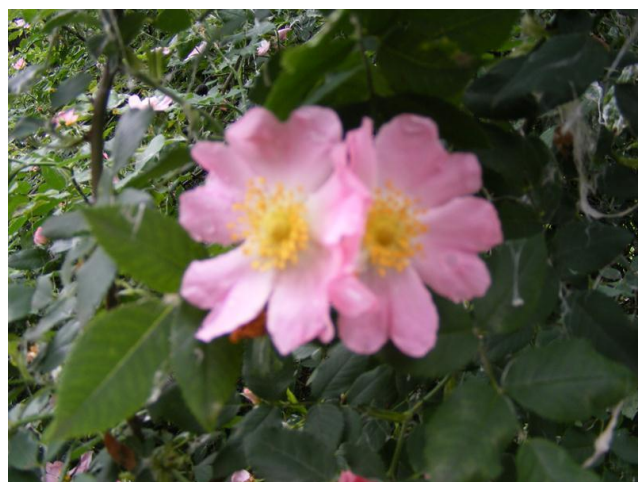

Кущі: бирючина, жимолость, бузок звичайний, карагана деревовидна, жасмин, калина. В окремих місцях кущі є живою огорожею, а саме: бузок, бирючина.

Фруктові дерева: яблуня, груша, слива, вишня, абрикос. Серед дерев переважають екземпляри середньої життєвості.

Газони займають 70-75% території. Культурні трав'янисті рослини мало чисельні і витісняються плевелами. Рослини існують не ізольовано, а в певних природних угрупованнях, характерною ознакою яких є ярусність. Завдяки цьому на певній площі можуть розміщуватися різноманітні рослини, бо вони потребують різних умов існування.

На галявинах розрізняємо кілька ярусів рослин: високотрав'я, дрібнотрав'я, мохи. Плевели: кропива дводомна, яснотка біла, полин звичайний, пирій повзучий, лопух павутинний, осот рожевий, лобода розлога, будяк польовий, щавель кінський, свиріпа звичайна, щиріця, тимофіївка, конюшина лучна, люцерна, деревій.

Тваринний світ

На території дошкільного закладу зустрічаються: ворони, галки, горобці, синиці, дятли, снігурі, різні види комах (метеликів та жуків, в тому числі жужелиці, мухи, комарі, сонечка, оси, джмелі, мурахи, бджоли, павуки) перелік мешканців неповний, тваринний світ потребує додаткових досліджень.

На території дошкільного установи переважають природні ґрунти, але є окремі ділянки зі щебенем і іншими будівельними залишками. Добрива не використовуються, але привозиться пісок, є ділянки насипних ґрунтів.

На ігрових майданчиках витоптаність досягає 60%: ґрунт дуже щільний, піщаний. Такий же ступінь витоптаності спостерігається і на найбільш витоптаних стежках. Витоптаність газонів невелика, як правило покриття рослинами складає 70-80%. Можна виділити ділянки з щільним ґрунтом поблизу деяких дерев – тих, біля яких часто грають діти. У деяких із дерев оголені і відполіровані корені.

Живий куточок

Мешканці живих куточків: хвилясті папужки, морські свинки, хом'яки, черепахи.

Всі вони оглянуті ветеринаром, про що свідчить виданий сертифікат державного зразка.

Мешканці акваріуму: гупії, скалярії, золоті рибки, гурами, сомики, равлики. Акваріуми з рибками знаходяться в групах. Тварини для живого куточка були подаровані батьками дітей і працівниками дошкільного закладу.

Найбільш розповсюджені рослини, які знаходяться в приміщеннях груп: хлорофітум, традесканція, фіалки, бальзамін, китайський розан, фікус, нефролепис, гіпеаструм, герань тощо.

Обладнання і природні матеріали: мушлі, насіння, кора, листя різних дерев, гербарій, колекція каміння, жолуді, шишки, горіхи, дидактичні посібники.

Благоустрій і використання території ДНЗ

Територія дошкільного закладу достатньо доглянута. Рослинність на території достатньо різноманітна, що дає змогу використовувати її з метою екологічної освіти дітей.

На основі проведених досліджень була розроблена схема екологічної стежинки з рекомендаціями по її використанню.

Оформлення приміщень

Внутрішнє оформлення дошкільного закладу справляє приємне враження. В приміщеннях є необхідні умови і оснащення для екологічної освіти дітей.

Професійна та методична база

Для проведення занять з дітьми та організації методичної роботи постійно проводиться перспективне планування екологічної роботи. Можливий обмін досвідом з іншими дошкільними закладами міста Димитрова, які переймаються екологічними проблемами.

Регулярно проводяться семінари серед педагогічного колективу.

На батьківських зборах піднімаються екологічні питання; звертається увага батьків на якісне оздоровлення дітей. Батьки беруть участь в проведенні робіт з благоустрою території дошкільного закладу.

Природа, екологія, людина...

Вікторія ДЬЯКОНОВА, вихователь-методист

Маленька дитина пізнає світ з відкритою душею і серцем. І те, як вона ставитиметься до цього світу, чи навчиться бути дбайливим господарем, який любить і розуміє природу, сприймає себе як складову єдиної екологічної системи, багато в чому залежить від дорослих, що беруть участь у її вихованні.

Природа – джерело перших цінних знань та радісних переживань дитини, які здебільшого запам'ятовуються їй на все життя. Найсприятливішим періодом для виховання гуманного ставлення до природи є дошкільне дитинство. Саме в цей період у дитини формується цілісний образ світу, виникає бажання перевірити на власному досвіді всю інформацію. Тож пошуково-дослідницька діяльність, догляд за рослинами й тваринами в живому куточку вдома, або груповому приміщенні виникають у дітей неабиякий інтерес.

Дитина за мить захоплюється запашною квіткою, мурашкою, метеликом, що полетів, її приваблюють шелест листя, дощ, злива, маленький пес, сонце, вода... Діти дуже люблять лазити по деревах, годувати домашніх улюбленців, грати на дитячих ігрових майданчиках, досліджувати, спостерігати. Також їм подобається відпочивати разом з батьками в лісі, вздовж берега моря, збираючи мушлі, камінці, гратися біля річки. Кожен прожитий день для дитини – нове відкриття. Адже її оточують численні чудові перетворення, кожне з яких – таємниця. Маленький жолудь перетворюється на величезний дуб, жовта кульбаба за ніч стає пухнастою білою кулькою, неповоротна гусінь раптом злітає в небо легким витонченим метеликом. Свої запитання про навколишній світ дитина дошкільного віку не розмежовує на різні галузі знань, як-от ботаніка, зоологія, астрономія. Протягом дня її однаково можуть захоплювати як спостереження за сонцем, так і поведінка кішки.

Щоб задовольнити дитячу допитливість у пізнанні навколишнього світу, батькам і педагогам потрібні терпіння, гнучкість мислення та знання індивідуальних особливостей кожного вихованця. Когось із дітей дуже цікавлять комахи, інших – як

утворився пісок. Одні захоплюються зоряним небом, інші – світом рослин. Дорослий не в змозі відповісти на кожне запитання дитини. Тому його завданням є створити сприятливі умови та організувати вдома та в дошкільному закладі середовище для самостійного пізнання дитиною світу.

Передусім, дайте дітям свободу досліджувати середовище, яке їх оточує. В розвивальному осередку усі предмети мають бути доступні дитині, аби вільно брати їх до рук, обстежувати за допомогою органів чуття, маніпулювати ними без допомоги дорослих. Обмеження у вільній діяльності дитини слід мінімізувати, а всі прохання висловлювати чітко і послідовно.

І саме головне – дитина повинна усвідомити, що людина не сторонній спостерігач за природою, а її невід'ємна складова.

Створюємо еколого-дослідницький центр

Центр складається із міні-лабораторії, центру води та піску, куточка експериментування. У цьому центрі діти дізнаються про властивості об'єктів природи. Сприятиме розвитку у дітей пізнавальних якостей, підвищить інтерес до дослідницької діяльності та формуванню основ наукового світогляду. В лабораторії треба створити всі умови для проведення дослідів, спостережень за об'єктами живої та неживої природи, необхідне обладнання для проведення дослідів та експериментальної діяльності:

- лупи, мікроскопи, пробірки, та всі безпечні матеріали, за допомогою яких діти шляхом проведення дослідницької діяльності, пізнають таємниці живої та неживої природи.

Лабораторія – новий елемент розвиваючого предметного середовища. База для специфічної ігрової діяльності дитини, яка дозволяє дитині проводити різноманітну дослідницьку діяльність, у тому числі і самостійну.

БАЖАЄМО УСПІХІВ!

Психогімнастика

Людмила ЯЦЕНКО, практичний психолог

Те, що діти дошкільного віку потребують психологічної допомоги, доводити вже нікому не потрібно. Важливо, щоб методами психопрофілактики і психокорекції володіли не лише практичні психологи, але й вихователі й використовували їх в своїй повсякденній роботі з дітьми, враховуючи їхні індивідуальні особливості й проблеми.

Сьогодні в дошкільних закладах широко використовують різні види психотренінгів, однак досить рідко – психогімнастику як метод практичної психокорекції. Хоча саме вона є найбільш доступною в застосуванні для вихователів і педагогів, так як в її основі лежить гра, яка є провідною діяльністю дошкільників.

В книзі М.І. Чистякової «Психогімнастика» наводиться таке визначення психогімнастики: це курс спеціальних занять (ігор, етюдів, вправ), спрямованих на розвиток і корекцію різноманітних сторін психіки дитини (як його пізнавальної, так і емоційно-особистісної сфери). Понад усе такі заняття потрібні дітям з надмірною втомлюваністю, виснажливістю, непосидючістю, замкненістю, з невротизмом, з порушеннями характеру, легкою затримкою психічного розвитку.

Не менш важливо використовувати психогімнастику в профілактичній роботі зі здоровими дітьми з метою психофізичної розрядки. Діти вивчають різноманітні емоції й вчаться управляти ними, оволодівають абеткою прояву емоцій. Психогімнастика допомагає дітям долати бар'єри в спілкуванні, краще зрозуміти себе та інших, знімати психічну напругу, дає можливість самовиразитися.

Пропонуємо вам, шановні колеги, добірку психогімнастичних вправ, які ми широко використовуємо на корекційно-розвивальних заняттях для покращення самопочуття і настрою, тренування вміння дітей регулювати свої поведінкові реакції, відпочинку малят. Дітям пропонується відчути себе квіточкою, деревом, хмаркою, якоюсь твариною тощо, тобто зобразити явище чи живу істоту добре знайому дошкільнику. На перших заняттях педагог показує і пояснює як показувати те чи інше явище, тварину, а далі, в залежності від рівня

розвитку дітей, можна запропонувати вправи-імпровазації.

Для вирішення задач естетичного розвитку дошкільника й більш повного входження в образ, доцільно використовувати музику.

Вправа «Я – дощ»

Хід вправи: послухати з дітьми, як за вікном плаче синій дощ. Про що він плаче – запитати у дітей. Запропонувати їм перетворитися на краплинку дощу.

- Я - дощ. Я випливаю з великої хмари і лечу над землею. Я маленька прозора краплинка дощу. Мені приємно кружляти в повітрі серед інших краплин. Я – дощ. Я зустрічаюся із землею і кричу їй:

«Здрастуй!» Мене підхоплює легкий вітерець і я співаю йому: «Здра-а-сту-у-й!». Я вмиваю осінній жовтий лист, торкаючись його губами, руками, усім своїм тілом. Я обмиваю його і стаю зовсім маленькою краплинкою. Я м'яко опускаюся в обійми теплої землі і вона з полегшенням зігхає.

Вправа «Осінні листочки летять»

Хід вправи: запропонувати дітям уявити, що вони листочки, які висять на самісінькій верхівці дерева. І ось подув сильний вітер і здув листя з дерев. Діти повинні кружляти як листя, що опадає, плавно опускаючись на землю.

Запитання :

- З якого дерева злетів листочок?
- Про що думають листочки. Коли кружляють у повітрі?
- Що вони бачать?
- Коли листочки долетять до землі, куди вони впадуть (на землю, в калюжу)?

Вправа «Сніговик»

Хід вправи: – Діти, а яка зараз пора року? (зима). Покажіть, що ви змерзли та зложилися, відігрілися та розслабилися. Зобразіть, як діти ліплять сніговита: катають грудки снігу, ставлять одне на одне, їм важко.

Вправа «Я – сніжинка»

Хід вправи: (звучить музика П.І.Чайковського «Вальс лопатого снігу» до балету «Лускунчик». Діти виконують повільні рухи в сторони)

Я – сніжинка. Я народжуюся крихітними кристаликами з великої хмари. Мене обережно підхоплює своїми долонями віпер і ласкавим подихом зачаровує мороз у казкову сніжинку.

Я – сніжинка. Я кружляю легко і сяю кришталевими промінцями.

Я – неповторна сніжинка в білому пухнастому покривалі, яке щиро вкриває землю, блищить під сонцем морозною піснею, переливається під високим небом блакиттям і сріблом.

Вправа «Я – хмаринка»

Хід вправи.

Я – хмаринка. Я велика, м'яка, пухнаста. Моєму тілу приємно бути хмаринкою. Мені легко і вільно. Я пливу в блакитному небі. Мої руки легкі, вони допомагають мені рухатися. Я піднімаю вгору очі і вдихаю світло всім своїм тілом. Я наповнююся світлом. Я стаю світлішою, добрішою, красивішою. Я відчуваю в собі сніг. Я переповнююся снігом. Я можу подарувати свій сніг землі. Я видихаю сніг, і він легкими сніжинками вирушає в путь.

Вправа «Я – сонце»

Хід вправи: запропонувати дітям підійти до вікна й привітатися із сонцем: простягти руки до його променів, стиснути їх у долоні (кілька разів зімкнути і розімкнути долоні). Чому долоні стали теплими? Вони привіталися із сонцем і стали схожими на його промені. Запропонувати дітям перетворитися на сонечко.

Я – маленьке сонце. Я прокидаюся, вмиваюся. Я розчісую свої промені й піднімаюся вільно й урочисто. Я – велика куля. В мені багато тепла і світла. Я – велике сонце. Я дарую своє тепло всім: небу, хмаринкам, річкам, полям, людям. Я видихаю тепло. Я перетворююся на тоненький сонячний промінець. Я лечу на землю і пірнаю в м'яке зелене листя, я купаюся в голубих хвилях моря, я граюся у білій піні. Я посміхаюся від щастя, що можу дарувати світло.

Вправа «Дерево»

Хід вправи.

Імпровізувати слова педагога: я – дерево. Я расту в ліску. Мої ноги – то коріння у прохолодній землі. Моє тіло – міцний стовбур, мої руки – тоненькі гілочки. Вони піднімаються до неба, відчувають сонячне тепло, вбирають його, і воно розливається по всьому тілу. Кожний промінець сонця пестить моє тіло. Мені тепло. Я бавлюся з вітром, який гойдає мої тоненькі гілочки, розчісує моє волосся. Я вмиваюся краплинками дощу й радію його прохолоді. Я – дерево. Міцне дерево.

Вправа «Насіння та сонечко»

Хід вправи.

Я перетворю вас у маленькі насіння овочів. Присядьте. Тепле сонечко пригріває насіння, дощик поливає. Насіння росли, росли та стали рослинами. Повільно піднімайте руки, рослини тягнуться до сонечка, зав'яли наші рослини. Розслабтеся, упустіть голову, руки, опустіть плечі та тулуб. Опустіться на підлогу. Пішов дощик, полив рослини, вони ожили, тягнуться до сонечка.

Повторити розслаблення.

На городі вирости чудові овочі. Зобразіть овочі-«товстяки», перетворіться на овочі-«худішки».

Вправа «Я – зайчик»

Хід вправи.

Імпровізувати сценку: прибіг зайчик, потягнув за пухнасту косу і показала морква. Хрумтить зайчик солодку і ароматну морквину! Запропонувати дітям перетворитися на зайченят і зібрати урожай моркви.

Вправа «Лисичка підслуховує» (на вираження основних емоцій)

Хід вправи. Імпровізувати сценку: лисичка стоїть біля вікна хатинки, у якій живе котик з півником, і підслуховує, про що вони говорять.

(голова у дітей нахилена (слухає, підставляє вухо), корпус тулуба злегка нахилений уперед)

Вправа «Я – ведмедик»

Хід вправи: Діти, маленьке ведмежатко дуже потішне, клишоноге, одягнене в пухнасту коричневу шубку. Коли виросте – стане великим, навчиться плавати, перекидатися, лазити по деревах, ходити на двох лапах. У

цирку ведмеді їздять на велосипедах і катаються на ковзанах. Ведмідь – великий ласун. Якщо добереться до бджіл – обов'язково засуне свою мохнату лапу в мед. Тож давайте зараз перетворимося на маленьких ведмедиків та покажемо, як вони ходять, ревуть.

Вправа «Я – їжак»

Хід вправи. Згадати із дітьми про їжачка. Він уміє швидко бігати, перебираючи лапками. Якщо небезпека – скручується в клубок і перетворюється на колючу кульку. Улюблене заняття їжачка – збирати в лісі запаси на зиму: гриби, яблука, ягоди. Він не дасть пропасти яблуку, що впало, від морозу – наниже його на свої голки - і в нірку. За цю бережливість прозвали їжачка мудрим: він не загине від голоду, не дасть себе образити, згорнувшись клубочком і сам не зачепить нікого. Мудрий їжак!

Показати, як вигинається його спинка з колючою шубкою, як утягується голівка в підведені плечі, як він швидко пересуває лапками, обережно озирається по боках, збирає гриби, згортається у клубок.

Вправа «Я кіт»

Хід вправи. Відгадати загадку: «Мохнатенький, вусатенький, їсть і п'є, пісеньку співає». Розповісти про дружбу чорного kota з ніччю: коли настає ніч, чорного kota вона ховає і в темряві світаються лише його зелені очі. Удень коти люблять спати й вибирають для цього тепленьке місце. Запропонувати дітям показати, як спить кіт, як він вигинає спинку, умивається, мурчить.

Вправа «Я – квітка»

Хід вправи. Запропонувати дітям подарувати дереву одяг із казкового сну. Під звуки музики П.І. Чайковського до балету «Спляча красуня» діти перетворюються на квіти, кружляють у групі, вальсують, опускаються на гілки дерева, розправляють свої пелюстки.

Вправа «Я – пролісок»

Хід вправи. Запропонувати дітям під музику П.І.Чайковського «Квітень» перетворитись у пухнасту весняну траву і показати, як пробуджується пролісок: піднімається, вмивається, поправляє свої пелюстки і танцює, радіє сонячним весняним променям.

Екологічні логопедичні ігри

Оксана ДОЦЕНКО, вчитель-логопед

У дошкільному віці гра є основним видом діяльності дитини. Неправильна мова дітей та особливості їх поведінки вільно чи мимоволі відображаються і на їх участі в іграх.

Найбільшого значення в процесі логопедичної роботи набувають дидактичні ігри, що пов'язано, насамперед з тим, що основна їм мета – навчальна. Дидактичні ігри зазвичай проводяться на заняттях і максимально насичуються мовленням, тобто дитина грає не мовчки, а проговорює свої дії. Екологічні логопедичні ігри сприяють не тільки отриманню знань про предмети і явища природи, але і формують навички дбайливого і неруйнівного поводження з навколишньою природою.

Гра "Уяви, що ти..."

Попросіть дітей зобразити: звук вітру, що породжує буря; звук хмар, яких підганяє вітерець; звук великого пухнастого снігу.

Пластична гра "Танок метеликів"

Діти, уявивши себе метеликами, то повільно і плавно, то поривчасто і швидко зображують політ метелика.

Гра «Ланцюжок»

Мета: уточнювати знання дітей про об'єкти живої і неживої природи.

Хід гри:

У логопеда в руках предметна картинка із зображенням об'єкта живої або неживої природи. Передаючи картинку, спочатку вихователь, а потім кожна дитина по черзі називає по одному ознаку даного об'єкта, так, щоб не повторитися. Наприклад, «білка» - тварина, дика, лісова, руда, пухнаста, гризе горіхи, стрибає з гілки на гілку і т. д.

Гра " Що в кошик ми беремо"

Мета: закріпити у дітей знання про те, який урожай збирають у полі, в саду, на городі, в лісі. Навчити розрізняти плоди за місцем їх вирощування. Сформувані уявлення про роль людей збереження природи.

Матеріали: картки із зображенням овочів, фруктів, злаків, баштанних, грибів, ягід, і так само кошиків.

Хід гри:

У одних дітей - картки, що зображують різні дари природи. У інших - картки у вигляді кошиків.

Діти - плоди під веселу музику розходяться по кімнаті, рухами і мімікою зображують неповороткий кавун, ніжну суницю,

ховається в траві гриб і т. д.

Діти - кошики повинні в обидві руки набрати плодів. Необхідна умова: кожна дитина має принести плоди, які ростуть в одному місці (овочі з городу тощо). Виграє той, хто виконав цю умову.

Гра з м'ячем «Повітря, земля, вода»

Мета: закріплювати знання дітей про об'єкти природи. Розвивати слухову увагу, мислення, кмітливість.

Матеріали: м'яч.

Хід гри:

Варіант 1. Дорослий кидає м'яч дитині і називає об'єкт природи, наприклад, «сорока». Дитина повинна відповісти «повітря» і кинути м'яч назад. На слово «дельфін» дитина відповідає «вода», на слово «вовк» - «земля» і т. д.

Варіант 2. Вихователь називає слово «повітря» дитина, яка піймала м'яча, повинна назвати птаха. На слово «земля» - тварина, що мешкають на землі; на слово «вода» - мешканця річок, морів, озер і океанів.

Гра «Вибери потрібне»

Мета: закріплювати знання про природу. Розвивати мислення, пізнавальну активність. Матеріали: предметні картинки.

Хід гри:

На столі розсіпані предметні картинки. Дорослий називає будь-яку властивість або ознаку, а діти повинні вибрати як можна більше предметів, які цими властивостями володіють.

Наприклад: «зелений» - це можуть бути картинки листочка, огірка, капусти, коника. Або: «вологий» - вода, роса, хмара, туман, іній і т. д.

Знайомство з повітрям

Ірина ЗУБРИЦЬКА, вчитель-дефектолог

На теперішній час залишається актуальною проблема екології на нашій планеті. З дошкільного віку ми намагаємось виховувати турботливих громадян нашої країни. Дитячий садок – це перша сходинка системи безперервної екологічної освіти.

Знання, отримані дітьми дослідницьким шляхом, самостійно стають більш свідомими та міцними. Ступінь самостійності виконання експерименту, його складність залежить від рівня дошкільнят. Діти із затримкою психічного розвитку мають особливості, які треба враховувати в роботі: порушена дрібна моторика, нестійка увага, низька працездатність, порушена пам'ять. Тому і підготовка, і проведення дослідів характеризується простими експериментами, меншою самостійністю дітей, дотриманню чіткої послідовності дій.

Діти із затримкою психічного розвитку сприймають легше те, що їх оточує скрізь і завжди. Система знань про природу, з одного боку, сприяє екологічному вихованню, з іншого - розвитку розумової діяльності. Пізнавальний процес, що виникає в процесі екологічної освіти, змушує дітей активно прагнути до нових знань, розвиває творчу активність, увагу, пам'ять та уявлення. На поданому занятті представлено роботу з формування екологічної освіти відносно до повітря як важливої частини оточуючого середовища.

Мета заняття: уточнити та розширити знання дітей про повітря через досліди, формувати вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Показати дітям різні способи дослідження (спостереження, порівняння, дослід та експеримент) та деякими властивостями повітря (його не видно; воно не має певної форми, має вагу, у разі нагрівання розширюється, а в разі охолодження стискається). Розвивати увагу, мислення, зв'язне мовлення, комунікативні навички. Виховувати спостережливість.

Матеріал і обладнання: велика хустина з легкої прозорої тканини; поліетиленові пакети; повітряні кульки (за кількістю дітей); дві пластикові пляшки з дуже холодною водою; тази із гарячою та холодною водою; дві ненадуті повітряні кульки; терези; два аркуші паперу.

Хід заняття

Вчитель-дефектолог. Сьогодні ми з вами познайомимось... Відгадайте, з чим саме: воно всюди, воно скрізь, без нього немає життя. (Повітря.) Діти, а ви знаєте, що таке повітря? (Відповіді дітей). Подивіться уважно навколо, ви бачите повітря? Спробуймо довести, що повітря є, але ми його не бачимо. А для цього ми «зловимо» його.

Діти беруться за кінці великої прозорої хустини, одночасно піднімають її та

опускають кінці: виходить купол, заповнений повітрям.

Вчитель-дефектолог. Давайте, діти, з вами визначимо, чи повітря є всюди і скрізь. Візьмемо пластикову пляшку і переконаємось, що вона дійсно порожня. Одягнемо на шийку пляшки повітряну кульку. Запропонуємо дітям натиснути на пляшку. Чому кулька надулася?

Давайте, діти, її надуємо.

Який висновок ми зробимо з цього досліду? Кулька надулася за допомогою повітря у пляшці. Коли на пляшку натиснули, з неї вийшло повітря і надуло кульку.

Вчитель-дефектолог. Запропонувати дитині зім'яти аркуш паперу. Потім стати на стільчик і з однакової висоти кинути одночасно зім'ятий та рівний аркуш. Діти, який аркуш приземлився раніше? (Відповіді дітей). Правильно, зім'ятий аркуш упав на підлогу раніш, тоді як рівний аркуш опускається, повільно кружляючи. Його підтримує повітря, але ми його не бачимо.

Вчитель-дефектолог. Візьміть пакети. (Роздає дітям поліетиленові пакети). Підніміть їх над головою й різко опустіть. (Діти піднімають руки з пакетом, потім різко опускають). Закрутити пакети. (Діти закручують). Що всередині пакетів? (Повітря).

Педагог роздає дітям повітряні кульки різної форми та надувний м'яч.

Вчитель-дефектолог. Що міститься всередині цих предметів? (Повітря). Яку форму мають ваші кульки та м'ячик? (Діти називають форму кульок та м'ячика).

Чи має форму повітря? (Ні, воно набуває форми тієї речі, у якій міститься). Правильно, повітря немає форми.

Діти стають навколо столу і спостерігають за дослідом. Вчитель-дефектолог бере пластикову пляшку з холодильника, надіває на шийку повітряну кульку, ставить другу пляшку в миску з гарячою водою.

Вчитель-дефектолог. Що відбувається з кулькою? (Вона надувається). Педагог ставить пляшку в таз із холодною водою. Що відбувається з кулькою?

Який висновок ми зробимо з цього досліду? (У разі нагрівання повітря розширюється, у разі охолодження стискається).

Вчитель-дефектолог. Зобразимо, як повітря змінюється в разі нагрівання й охолодження. (Діти стають колом, беруться за руки). Що буде з повітрям, якщо його нагрівати? (Діти, тримаючись за руки, розширюють коло). Що буде з повітрям, якщо його охолоджувати? (Діти, тримаючись за руки, звужують круг, сідають навпочіпки). Тепер знову зобразіть повітря... коли нагрівається... коли охолоджується...

Діти повторюють вправи 4-5 разів.

Вчитель-дефектолог. Зробіть носом вдих, потім видих. (Діти виконують дихальну вправу: вдих-видих). А тепер - глибокий вдих носом, видих - через рот. Діти роблять глибокий вдих і видих.

Вчитель-дефектолог. Ви відчуваєте який-небудь запах? Який висновок ми зробимо? (Повітря немає запаху).

Вчитель-дефектолог. А для наступного досліду нам потрібні терези, тому ми з вами зараз відправимось до нашої кухні.

Діти підходять до столу з терезами та спостерігають за дослідом. Педагог кладе на шальки зрівноважених терезів надуту та ненадуту повітряні кульки.

Вчитель-дефектолог. Що ми бачимо? (Шалька з надutoю кулькою переважила). Який висновок можна зробити? (Повітря має вагу)

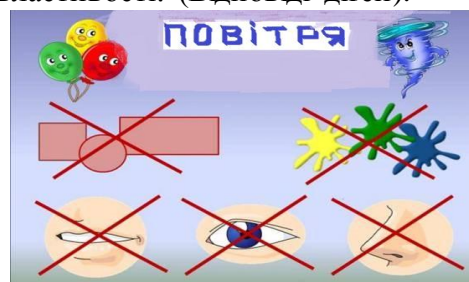
Уявіть, що ми - терези, шальки яких перебувають у рівновазі. Витягніть руки вперед, долоньками догори.

Діти зображують терези: простягають руки вперед на рівні грудей, долоньками догори.

Вчитель-дефектолог. А зараз уявіть, що в ліву руку вам кладуть не надуту кульку, а в праву - надуту. Що відбувається з вашими руками?

Діти опускають праву руку, а ліву піднімають. Вправу повторюють двічі.

Вчитель-дефектолог. Скажіть, будь ласка, що ви сьогодні дізналися про повітря? Які його властивості? (Відповіді дітей).

А тепер давайте разом узагальнимо знання: повітря є скрізь навколо нас, але ми його не бачимо, не відчуваємо на запах та смак. Повітря набуває форми тієї речі, у якій міститься (немає форми). У разі нагрівання воно розширюється, у разі охолодження - стискається, має вагу. Ось, скільки нового ми сьогодні дізналися на занятті. Що вам найбільше сподобалося і запам'яталося?

Молодці, ви сьогодні гарно попрацювали, тому на згадку про наші дослідів з повітрям ви отримуєте повітряні кульки!

Праця в природі з дітьми раннього віку

Лідія ВАСЕЧКІНА, вихователь

Вплив рідної природи кожен з нас в більшій чи меншій мірі відчував на особі і знає, що вона є джерелом перших конкретних знань і тих радісних переживань, які часто запам'ятовуються на все життя. Діти завжди і скрізь в тій або іншій формі стикаються з природою. Зелені ліси і луки, яскраві квіти, метелики, жуки, птахи, звірі, рухомі хмари, що падають, пластівці снігу, струмочки, навіть калюжі після літнього дощу – все це привертає увагу дітей, радує їх, дає багату поживу для їх розвитку. Ознайомлення дошкільнят з природою – це засіб утворення в їхній свідомості реалістичних знань про навколишню природу, заснованих на чуттєвому досвіді та вихованні правильного ставлення до неї.

Праця в природі розглядається як один з основних методів ознайомлення дошкільників з природою. Результати численних теоретичних та експериментальних досліджень свідчать про те, що під впливом праці розвиваються всі розумові і фізичні сили людини. Цінність праці в природі полягає у тому, що дитина в процесі трудової діяльності взаємодіє з реальними об'єктами природи, а це створює реальні можливості для формування реалістичних уявлень про об'єкти природи, зв'язки між ними. В процесі праці діти переконливо, наочно впевнюються у зв'язку між умовами для рослин, тварин та їх ростом, розвитком. Під час праці мова дітей збагачується новими для них словами, враження від діяльності спонукають до активного обміну думками, сприяють формуванню суджень на основі аналізу, порівнянь.

Праця в природі є тією діяльністю, в процесі якої оптимально здійснюються всі завдання екологічного виховання:

- *Формування знань про найбільш важливі залежності в природі, доступні дошкільникам.*
- *Ціннісні орієнтації.*
- *Бажання спілкуватися з природою.*
- *Засвоєння правил про природокористування і формування перших навичок, що сприяють поліпшенню навколишнього середовища.*
- *Своєрідність праці в природі полягає в тому, що це єдиний вид продуктивної праці, доступний дітям дошкільного віку.*

Організація праці дітей у природі вимагає дотримання педагогічних вимог:

Виконання будь – якого виду праці має бути спрямоване на вирішення завдань всебічного розвитку дітей: формування знань, розвитку допитливості, ставлення до природних об'єктів тощо. Праця в природі має бути мотивованою.

Праця в природі має бути посиленою для дітей різних вікових груп. Залучаючи дитину до праці, доручаючи їй певну ділянку роботи, треба враховувати вікові особливості і можливості дітей з тим, щоб вони свої доручення мали змогу виконати успішно.

Праця в природі має бути не випадковою, а систематичною, повинна проводитись як на заняттях, так і в повсякденному житті.

Праця в природі повинна бути добре організованою. Під час колективних занять усі діти повинні працювати одночасно. Весь потрібний інвентар повинен бути заготовлений раніше. Пояснення і показ вихователя мають бути короткими і цікавими. Виховувати працьовитість і дбайливе ставлення дітей до природи – одна з важливих завдань загальної роботи з охорони навколишнього середовища. Систематична праця на городі, в саду, квітнику і куточку природи підвищує інтерес до рослин і тварин, допомагає виховувати у дітей любов і дбайливе ставлення до об'єктів природи, сприяє формуванню працьовитості та інших моральних якостей.

На майданчику II ясельної групи є квітник.

Особливо цінними є спостереження естетичного плану, спостереження за повним циклом розвитку рослини від насіння, за розвитком і ростом рослин незалежно від умов середовища, за діяльністю комах – запилювачів тощо. Протягом цілого року квітник – це місце постійних спостережень і праці дітей.

Навесні – це розглядання і висівання насіння однорічних рослин, спостереження за їхнім розвитком, сходами багаторічних рослин, розвитком дворічних рослин; підживлення їх, розмноження, спостереження за цвітінням, за появою перших комах-запилювачів, висаджування розсади однорічних квітникових рослин. Влітку – поливання, обрізування квіток, що відцвіли, підживлення, прополювання, спостереження за красою цвітіння. Восени – збирання насіння, обрізання засохлих пагонів, висаджування цибулин, пересаджування, розмноження багаторічних рослин, укриття на зиму, спостереження за своєрідністю осіннього цвітіння. Взимку – спостереження за квітниковими рослинами, що зимують із зеленими листками.

Осінь щедра на квіти. Вони полум'яніють та зоріють на квітниках, у садках, на городах, прикрашаючи довкілля, забарвлюючи його в яскраві, радісні кольори. Жоден квітник не обходиться без чорнобривців. Я розповідаю дітям, що ці квіти дуже люблять в Україні, бо вони прикрашають сад з літа до перших морозів. Пропоную дітям викопати кущик чорнобривців і посадити його у горщик, полити і залишити в групі для подальших спостережень.

Також восени на своєму майданчику ми посадили дерево – клен. Діти допомагали прикопувати коріння землею. Пояснюю дітям, що клен нам дасть свіже повітря і затінок від сонця влітку.

З великим задоволенням діти приймають участь у прибиранні ігрового майданчика, вони, разом з вихователем, згрібають листя граблями у купи.

Взимку пропоную дітям розчистити доріжку від снігу, заохочую малят згрібати сніг зі споруд лопатками. Спонукаю малят збирати після їжі крихти хліба, а потім на прогулянці підгодовувати пташок.

Цілу зиму в групі у горщику росла квітка – гацанія. Діти за нею доглядали, а коли прийшла весна висадили її у квітник.

Але діти залюбки працюють не тільки на вулиці, але й у групі. Із задоволенням дають корм рибкам.

Малята люблять працювати у куточку природи, допомагають дорослим доглядати за рослинами: поливати квіти,

втирати пил на листочках великих рослин.

Трудове виховання є необхідним, найважливішою умовою успішної підготовки дітей до навчання в школі. Діти, виховані з ранніх років у праці, відрізняються в школі самостійністю, організованістю, активністю, охайністю, вмінням себе обслуговувати.

Екскурсії з дітьми раннього віку

Тетяна СПВАК, вихователь

Ознайомлення дітей з природою - один із головних засобів їх розвитку. В процесі його розширюється орієнтація дітей в навколишньому середовищі, формуються пізнавальні здібності, виховується відповідне відношення до природи. Ознайомлення дітей з природою пропонує дати їм відповідний об'єм знань про предмети, явища неживої і живої природи, виховання інтересу і любові до неї.

В кожній віковій групі здійснюються певні програмні завдання ознайомлення дітей з природою. Вони передбачають поступове засвоєння природничих знань.

Дітей 2-х, 3-х років знайомлять з рослинами, тваринами, явищами неживої природи, привчають відокремлювати їх в просторі, виділяти і правильно називати деякі прикмети рослин (забарвлення листя, квітів), рух і голоси тварин. При цьому у дітей удосконалюються аналізатори (зоровий і слуховий), розвивається інтерес і увага до побаченого, формується добре відношення до них.

В процесі ознайомлення дітей з природою в дитячому саду використовують

різні методи: наочні (спостереження, демонстрація фільмів, показ картин); практичні (ігровий метод, праця); елементарні (досліди); словесні (розповіді вихователя, читання художніх творів, бесіди).

Вибір методів і прийомів визначається змістом програми і залежить від природного оточення дошкільного закладу, місця і об'єкта спостереження. А також від віку дітей і їхнього досвіду.

В групах раннього віку особливе значення мають чутливі сприйняття дітей, тому основним методом буде спостереження. Дидактична гра, показ картин, екскурсій-огляди відіграють велику роль в пізнанні дітьми природи.

Екскурсія - це заняття, на якому діти знайомляться з природою в звичайних умовах: в лісі, на полі, в саду, в гаю.

Щоденні прогулянки широко використовують для ознайомлення дітей всіх вікових груп з природою. Вони можуть носити характер невеликих екскурсій, під час яких вихователь проводить огляд ділянки, організовує спостереження за погодою, сезонними змінами в житті рослин і природи.

Екскурсії цінні тим, що на відміну від занять в групі діти можуть сприймати природу безпосередньо різними органами чуттів. Малюки бачать об'єкти в природному середовищі, спостерігають взаємозв'язок рослин і ґрунту, тварин і рослин. Це дає можливість сформувати уявлення про природу, як єдине ціле, в якому всі елементи перебувають у тісному взаємозв'язку, утворюючи природний ланцюг.

Екскурсії розширюють кругозір дітей, розвивають спостережливість, уміння бачити те, що раніше відбувалося поза їх увагою, виробляють практичні навички і вміння — орієнтування в просторі, визначення швидкості і напрямку течії ріки, видів ґрунтів, рослин, комах, птахів, формують уявлення про їх життя, живлення, значення та ін.

Виховне значення екскурсій полягає в тому, що спостереження взаємозв'язку і взаємообумовленості в природі виховує у дітей основи матеріалістичного світогляду, викликає інтерес і почуття любові до природи і рідного краю, виробляє навички роботи в колективі. Екскурсії сприяють вихованню естетичних почуттів і бережливого ставлення до природи й до наслідків людської праці, викликають почуття гордості за свою країну і народ, виховують патріотизм.

На екскурсії малята вчаться слідувати за предметами і явищами неживої і живої природи, аналізувати, порівнювати їх, робити висновки.

Спілкування з природою викликає у дітей бажання не тільки глибше пізнати, але й

охороняти, збагачувати її, виховує естетичні почуття і самки.

Під час екскурсій дитячий організм загартовується, зміцнюється фізично. Екскурсії є важливим предметом виховання у дітей таких цінних моральних якостей, як почуття патріотизму, почуття дружби, відповідальності, дисциплінованості, чесності, правдивості, культури поведінки.

Діти повинні розуміти, що екскурсія – це не прогулянка, а навчальне заняття, яке проводиться на природі, тому до неї треба відноситись так само, як до заняття в групі.

Екскурсія не може бути простим повторенням пройденого матеріалу. Вона повинна дати дітям щось нове, закріпити і розширити їх знання про навколишній світ.

Під час екскурсій вихователь повинен забезпечити потрібну дисципліну, поклопотатися, щоб екскурсія мала організований і цілеспрямований характер. Щоб увага дітей під час екскурсій не розсіювалась. Не треба захоплюватись розгляданням багатьох об'єктів, швидко переходити від одного об'єкта до другого.

На екскурсіях дітей треба привчати бережливо відноситись до природи (не рвати без потреби квітів, не ламати гілок на деревах і кущах, не залишати своїх слідів на

екскурсійному об'єкті). Вихователь повинен пояснити малятам, якої шкоди приносять рослинам обламані гілки, зірвана кора.

Під час оглядової екскурсії треба обов'язково звернути увагу дітей на фарби осіннього лісу, різнокольоровий килим весняних галявин, на дзюрчання струмка, на різноголосі співання і щебетання птахів, на тишу в зимовому саду. Все це пробуджує у них почуття прекрасного, виховує естетичні почуття, любов до рідної природи, лишаючи незабутні враження на все життя.

Спостереження з дітьми раннього віку

Райса ГАРАН, вихователь

«Те, чого дитина не може здобути в ранньому дитинстві, надовго залишається недоліком у наступних періодах, а інколи і на все життя».

Микола Щелованов

Період раннього дитинства для всього подальшого розвитку людини має важливе значення, оскільки в цей час закладаються основи загального розвитку кожної людини. Саме тому організація і забезпечення виховної і розвивальної роботи з дитиною перших трьох років життя має важливе значення для фізичного, фізіологічного, психічного, психологічного розвитку дитини.

«Людина стала людиною, коли почула шеліт листя і пісню коника, дзюрчання весняного струмка і дзвін срібних дзвіночків в бездонному літньому небі, шелест сніжинок і завивання завірюхи за вікном, ласкавий плескіт хвилі й урочисту тишу ночі - почула і, затамувавши подих, слухає сотні і тисячі років чудову музику життя».

Так сказав колись В. А. Сухомлинський.

Природа – це все, що знаходиться навколо нас, поряд з нами, з чим ми живемо, чим дихаємо. А іншими словами - це наша Батьківщина, наш дім. І ми повинні навчитися жити в цьому домі так, щоб в ньому завжди вистачало місця всім: і пташці в небі, і звірям в лісі, і травичці, і квітці, і великому дереву, і маленькій стеблинці, а також людині. Щоб в цьому домі панували мир та злагода, любов та добро. А для цього потрібно дітям з раннього віку відкривати красу навколишнього світу, навчити бачити духовне благородство, сердечність і на основі цього знаходити прекрасне в собі. Виховувати бажання охороняти та примножувати все те, чим багата наша Батьківщина.

Дитяча спостережливість поєднує у собі допитливість, цікавість, увагу, вміння бачити взаємозв'язки. Ми повинні не тільки задовільнити цю допитливість, цікавість, але й зробити так, щоб дитина знала про наше екологічне довкілля, щоб любила його та щоб у дитини виникало бажання не робити зла, любити та доглядати за всім тим, що навколо нас.

Ранній вік - найсприятливіший час для всестороннього розвитку, для накопичення уявлень про навколишній світ. Починати екологічне виховання можна і потрібно з моменту надходження дитини в дитячий

садок. Спостерігаючи, дитина залучається до спільних переживань, знайомиться з народними традиціями, вчиться любити своїх рідних, свій дитячий садок, своє місто, сонце, природу навколо себе - світ, в якому вона живе.

Коли ми знайомимо дітей з новими об'єктами живої чи неживої природи, ми називаємо все своїми іменами. Діти повинні засвоїти, що в горщику росте фіалка, а ця фіалка і є та сама квітка, яка росте в горщику. Спостереження проводимо з ігровими ситуаціями, щоб дітям було цікавіше та краще запам'ятовувалося.

Тематика спостережень розроблена з урахуванням розташування та матеріальної бази певного дошкільного закладу та віку дітей.

Діти раннього віку на кінець навчального року повинні знати про такі **об'єкти живої природи:**

- ***дерева:** береза, верба, яблуня;
- ***квіти:** чорнобривці, тюльпани;
- ***трав'янисті рослини:** кульбаба;
- ***кімнатні квіти:** герань, фіалка, фікус;
- ***овочі:** огірок, помідор, морква, буряк, картопля, цибуля;
- ***фрукти:** яблуко, груші, сливи.

Орієнтуватися в поняттях:

- ***дерева, квіти, трава, овочі, фрукти;**
- ***свійські тварини:** собака, кішка;
- * **свійські птахи:** курка, півень, курчата;
- ***дикі птахи:** горобець, голуб, сорока;
- ***комахи:** жук, метелик, муха, божа корівка;
- ***рибки акваріумні:** гупі.

Розглянемо деякі із спостережень:

1.«Спостереження за собакою».

Мета: сприяти розвитку позитивного ставлення до тварин; ознайомити дітей зі свійською твариною – собакою; вчити називати основні частини тіла тварини, спонукати до звуконаслідування; виховувати дбайливе ставлення до тварин.

Під час спостереження використовую віршики про собаку; привертаю увагу дітей до того, який собака- великий, маленький, білий, сірий; що є у нього- голова, тулуб, лапки, вуха (довгі, короткі), хвіст (довгий, короткий, пухнастий), що вміє робити собака хвостиком (махати, піднімати вгору, опускати вниз); як кричить собака (гавкає); що собака стереже- дім.

2. «Спостереження за осінніми листочками».

Мета: розвивати інтерес до живої природи, радість від спілкування з нею; виховувати бережливе ставлення до дерев; збагачувати та закріплювати знання дітей про дерева (бувають високі та низькі, молоді та старі, у

дерев є стовбур, гілки, листя; що восени листя жовтіє та опадає).

Запитую дітей під час спостереження: що це? (дерево), яке дерево? (велике чи маленьке, товсте чи тоненьке); чи можна ручкою похитати чи ні); що восени листя на деревах червоніють, жовтіють та опадають. А ще - з листочків можна зробити гарний букет.

3. «Спостереження за слідами на снігу».

Мета: розвивати спостережливість, допитливість; виховувати інтерес до змін у природному довкіллі; продовжувати знайомити дітей з властивостями снігу: він мокрий, холодний, тане в теплі, з нього можна ліпити; на снігу добре видно сліди тварин, птахів та людей.

Запитую дітей під час спостереження: що це лежить на землі? (сніг); сніг який? (мокрый, холодний, білий); що з ним відбувається в теплі? (в теплі сніг тане); що можна з нього робити? (з нього можна ліпити снігову бабу, снігові будівлі). Розказую дітям, що на снігу ще добре видно сліди тварин, птахів та людей.

*Я сніжинку спіймав, в рукавичку сховав...
Заирнув....*

*А в рукавичці тільки крапелька водиці.
Хто розкаже, де вона?
Де сніжинка чарівна?*

Л.Рева

4. «Спостереження за рибками в акваріумі».

Мета: викликати радість від спілкування з об'єктом живої природи; розвивати увагу, пам'ять, спостережливість; ознайомити дітей з акваріумною рибкою, її зовнішнім виглядом, будовою тіла, способом життя; виховувати у дітей дбайливе ставлення до мешканців акваріуму та бажання піклуватися про них.

Під час спостереження розказую дітям, що в нашому куточку живої природи є акваріум, в якому живуть акваріумні рибки (гупі). Що у рибки є тулуб, голова, хвіст та плавнички. Рибка, коли пливе, вона рухає хвостиком та плавниками. Рибки бувають великі та маленькі, різного кольору. За ними потрібно дбати та годувати. (Пропоную дітям разом зі мною нагодувати рибку).

*В круглій банці на віконці рибки
граються на сонці.*

*Їх недавно дід Денис
у дарунок нам приніс.*

*Рибки граються та линуть
у промінні золотім.*

*Ми їм водяні рослини у скляний
поклали дім.*

*Черепашок посадили
на пісочку їм на дні.*

*Щоб жили та не тужили рибки
в банці на вікні.*

Т. Волгіна.

5. «Спостереження за квітами в групі».

Мета: розвивати інтерес до кімнатних рослин, спостережливість, вміння знаходити різницю зовнішнього вигляду двох видів квітів; вчити називати частини будови квітки; викликати бажання доглядати за ними.

Розкажую дітям, що це кімнатні квіти. Показую фікус та називаю назву, будову, форму листя, який стовбур. Потім розкажую про фіалку. Запитую дітей: чи однакові квітки за розміром (фікус–довгий, а фіалка–коротка), чи однакової форми листочки у квітів (у фікуса-великі овальної форми, а у фіалки-маленькі у формі кола). Розкажую, що за квітами треба доглядати та пропоную дітям підпушити землю, та полити квіти.

6. «Спостереження за встановленням шпаківні».

Мета: продовжувати вчити помічати в навколишньому середовищі птахів, які прилітають з теплих країв (шпаки); дати дітям знання про те, що для шпаків потрібно робити будиночки, котрі називаються шпаківнями; розвивати спостережливість, увагу, пам'ять; виховувати турботливе ставлення до птахів.

Розкажую дітям, що навесні з теплих країв до нас прилітають птахи, які називаються шпаки. Для них потрібно робити будиночки дерев'яні та вішати на дерева. Діти розглядають шпаківню, а потім спостерігають за тим, як кріплять шпаківню на дереві. Задаю дітям запитання: для кого встановлювали сьогодні шпаківню? (для шпаків), хто такі шпаки? (птахи), звідки вони до нас прилітають навесні? (з теплих країв), що роблять птахи? (літають, сідають на дерева, стрибають з гілки на гілку), яких ми знаємо птахів? (горобець, ворона, синичка). А ще птахи оберігають дерева від шкідників, тож і нам треба оберігати птахів.

Таким чином, роздивляючи ці приклади спостережень, ми розуміємо, що цікаві спостереження з ігровими моментами допомагають дитині швидше та простіше ознайомитися з об'єктами навколишнього середовища, любити його та дбати про нього.

Пошуково-дослідницька діяльність дітей дошкільного віку

Любов КУЗЬМИНСЬКА, вихователь

Дуже важливо, щоб діти брали участь у процесі дослідження природи, оскільки ті вміння, які вони розвинули у собі, будуть переноситися в інші навчальні дисципліни й стануть в нагоді впродовж усього життя. До цих вмінь належать спостереження, порівняння, опис, передбачення, повідомлення, класифікація та вимірювання.

Структура досліджу має багато спільного з спостереженнями.

Перший етап — підготовка до пошукової діяльності в природі — має бути спрямований на виявлення їхніх знань про певні об'єкти та природні явища і створення атмосфери зацікавленості.

Цьому сприятимуть доречно поставлені запитання, цікава розповідь дорослого. Так, наприклад, під час гри малят з повітряними кульками вихователь може запитати: «Як ви гадаєте, яка з повітряних кульок важча: та, що наповнена повітрям, чи порожня?».

Другий етап — початок досліджу. Він розпочинається із висування припущень. Якщо діти мають необхідні знання, вони можуть самі висувати припущення у вигляді певних висловлювань. (Легка та кулька, що може літати, тобто наповнена повітрям). Якщо вони будуть правильні: вихователів слід підтвердити це дослідом. Неправильні припущення треба спростувати. Після цього дослід має обговорюватися. Всі умови в перебігові обговорення повинні бути однакові, окрім якоїсь одної. Це необхідно для того, щоб забезпечити чистоту експерименту. Наприклад, щоб перевірити наведене вище припущення, необхідно зважити обидві кульки, вагу яких ми порівнюємо, тобто наповнену повітрям і порожню. Та спочатку треба перевірити, чи однакові вони за всіма параметрами: кольором, формою, розміром. А щоб переконатися в тому, що вони однакові і за вагою, обидві кульки слід зважити перш ніж одну з них наповнити повітрям.

Третій етап — перебіг досліджу та подальший обмін думками. В наведеному прикладі — одну з кульок наповнюють повітрям і знову зважують на терезах.

Результати зважування порожньої кульки і кульки, яку наповнено повітрям порівнюють.

Четвертий етап — заключний, на якому відбувається обговорення результатів досліджу. Отже робляться певні висновки, тобто, початкові припущення підтверджуються або спростовуються.

Залежно від обсягу та складності організації і проведення дослід може бути як цілим заняттям, так і його компонентом. Слід пам'ятати, що нові знання як результат самостійного «відкриття» дитини мають формуватись на знаннях, попередньо нею засвоєних. Отже, нескладні досліді проводять під час занять, екскурсій у природу, прогулянок, цільових прогулянок та праці в природі з метою закріплення, узагальнення та систематизації знань дітей старшого дошкільного віку.

ДОСЛІДИ З ВОДОЮ

Вода.

Завдання: Закріплювати знання дітей про властивості води (чиста, прозора, брудна, каламутна, забруднена, кольорова, тепла, холодна, розливається, ллється, капає). Формувати удошкільнят переконання, що вода — це рідина, її не можна поставити, покласти, її можна тримати в посуді, що воду треба берегти, користуватися нею економно, оскільки вона є необхідною для рослин, тварин, людей. Розвивати спостережливість, допитливість, здатність встановлювати найпростіші зв'язки і взаємозв'язки в стані речовин.

Дослід № 1.

Припущення: Колір води не залежить від барвника.

Хід досліду

У дві прозорі склянки налити воду з водопровідного крана та дощову. Пропонувати порівняти її.

У склянку з водою покласти кілька кришталіків марганцевокислого калію. Якого кольору стала вода? Аналогічно проробити дослід, додаючи інші барвники (два-три). Діти роблять висновок, що колір води залежить від барвника.

Дослід № 2.

Припущення: Вода — це рідина.

Хід досліду

Продемонструвати властивість води розливатися в різних напрямках, утворюючи плями різної форми і розміру. Вода ллється єдиною цівкою з посудини носиком (чайник, глечик, поливальниця) і кількома цівками, з посуду, що має овальний або круглий отвір. Чому?

Дослід № 3.

Припущення: Смак води залежить від розчинених в ній речовин.

Хід досліду

Запропонувати дітям скуштувати воду на смак. Вона без смаку. Додати ложечку цукру. В інший посуд ложку солі. Що сталося? З цукром? З сіллю? Якою стала вода? Від чого залежить смак води?

Дослід № 4.

Припущення: Температура води залежить від температури навколишнього середовища.

Хід досліду

Запропонувати вихованцям скуштувати воду на смак, доторкнутися до посудини з трохи нагрітою водою кімнатної температури і принесеної з холоду. Від чого залежить температура води?

Дослід № 5.

Припущення: Вода не міняє форми.

Хід досліду

Взяти гумову рукавичку, обережно наповнити її водою з глечика. Спостерігати, що вода набула форми рукавички. Зробити такий же дослід з іншими ємностями (бокал, колба, целофановий мішечок, надувна кулька, різні склянки). Зробити висновок: вода змінює форму. Отже, припущення не підтвердилось.

Дослід № 6.

Припущення: Легкі предмети плавають, важкі тонуть.

Хід досліду

У прозору посудину, користуючись умовною міркою, опустити пісок, глину, дрібних камінців, по 2-3 предмети однакової форми та об'єму, але з різного матеріалу (дерева, скла, пластмаси, паперу, тканини, воску), використовуючи послідовні дії. Вчити дітей пояснювати поведінку цих предметів у воді. Чому деякі з них плавають, інші тонуть, а окремі розчиняються, змінюючи забарвлення води.

ДОСЛІДИ З ПОВІТРЯМ

Завдання: експериментальним шляхом довести, що повітря має вагу. Закріпити знання дітей про те, що повітря є скрізь навколо нас, його містять всі оточуючі порожні предмети, такі матеріали, як пісок, земля, глина, вода тощо. Уточнити уявлення дітей про те, що повітря — складова життя людини. Розвивати уважність, допитливість.

Дослід № 1.

Припущення: Повітря не має в оточуючих предметах.

Хід досліду

Продемонструвати порожню відкриту банку, поліетиленовий пакет. Запитати, що в них є? Запропонувати кожній дитині згорнути щільно складений поліетиленовий мішечок з боку отвору в трубочку рухати від себе. Що сталося? (Повітря, яке було в мішечку, ми поступово зібрали до купи, про що свідчить повітряна «подушечка», що утворилася в результаті наших дій).

Діти роблять висновок, що повітря прозоре, воно є в банці, в пакеті, в інших предметах, які стоять на столах, воно нас оточує.

Дослід № 2.

Припущення: Повітря всередині нас.

Хід досліду

Запропонуйте малятам подути в соломинку або тоненьку трубочку, один кінець якої занурений у склянку з водою. З'явилися бульбашки. Що це? Повітря. Звідки взялося? З наших легенів, ми вдихнули його. Отже припущення підтвердилося: повітря є всередині нас.

Дослід № 3.

Припущення: Якщо гумову кульку наповнити повітрям, вона стає легшою за ту, яку не наповнено повітрям.

Хід досліду

Запропонуйте дітям зважити на терезах з двома чашами дві однакові гумові кульки. Зважування показало, що їх вага однакова. Тепер одна кулька наповнюється повітрям і вдруге зважуються обидві кульки. (Чаша, на якій кулька з повітрям, опускається вниз, отже ця кулька важча). Тож припущення не підтвердилося — повітря має вагу.

Дослід № 4.

Припущення: всередині цеглини, піску, поролону, глини, землі повітря немає

Хід досліду

У банку з водою по черзі вкиньте цеглинку, жменьку піску, поролону, глину. В другу баночку — грудочку землі. Спостерігайте появу бульбашок навколо предметів. Що це? (Повітря). Звідки з'явилися бульбашки, що містять повітря? Воно містилося всередині вкинутих у воду речовин. Отже, повітря не видно, бо воно прозоре, але воно є в речовинах. Тож припущення не підтвердилося.

Дослід № 5.

Припущення: Кімнатні рослини не сприяють очищенню повітря в приміщенні.

Хід досліду

Вимийте водою листя фікуса, або іншої кімнатної рослини з великим листям. Разом із дітьми розгляньте воду, краще через збільшуваче скло. Вона брудна, каламутна. Про що це свідчить? Домашні рослини збирають пил з повітря. Повторіть цей дослід через день-два. Збираючись на листі рослин, пил заважає рослинам дихати. Чим чистіше листя рослини, тим вільніше воно дихає і швидше росте.

«Правила поведінки в природі»

Олена СТЕПАНЕНКО, вихователь

Екологічне виховання дітей – це виховання людяності, відповідального відношення і до природи, і до людей, які живуть поряд, і до потомків, котрим потрібно залишити Землю придатною для повноцінного життя. Екологічне виховання повинно навчати дітей розуміти і себе, і все, що відбувається навколо.

«Горнися до природи – не матимеш пригоди»

Мета: прищеплювати дітям інтерес до природи, виховувати бажання дотримуватися правил природокористування, розвивати свідоме ставлення до значущості екологічної поведінки в природі. Викликати радість і задоволення від знайомства з флорою найближчого оточення.

Хід заняття:

Діти утворюють коло, говорячи:

Посміхнися сонечку,

- Здрастуй, золоте!

Посміхнися квіточці,

- Хай вона росте!

Посміхнися дощику,

- Лийся, мов з відра!

Друзям посміхнися,

Бажаю їм добра!

- Діти, ми з вами частина природи:

Коли ти любиш все навкруг,

Коли тобі промінчик друг.

Травинка, квіточка мала.

Земного сповнені тепла,

То ти – частиночка природи,

Її одержиш нагороду -

Здоров'я і цілющу силу,

Немов широкі й дужі крила!

- Я запрошую вас у подорож по майданчикам милуватися красою дерев, кущів, квітів, послухати спів пташок, помилуватися красою метеликів. *(Діти разом з вихователем відправляються в подорож).*

- Діти погляньте, яка краса навколо. Травичка зелена та ніжна, гарна та блискуча. Листя на деревах пахнуть свіжістю. Пробудились не тільки рослини, а й представники тваринного світу. Чиї голоси ми можемо почути, прислухаючись до звуків довкілля? (Щебет пташок, гудіння комах, сюрчання коників).

- Чи є проблеми нині у природі? Розкажіть, які ці проблеми. (Розповіді дітей)

- Звичайно, наша природа потребує охорони, бережливого ставлення з боку людини.

Дидактична гра «Поміркуй і скажи»
(Дітям пропонується логічно закінчити розпочаті вихователем речення в повторити їх повністю в завершеному вигляді).

Дерева не можна ... (ламати, рубати, спилювати).

Квіти не слід.... (зривати, збирати, нищити).

Звірів та пташок не варто... (полювати на них, позбавляти життя).
В природі не можна... (смігити, залишати бруд).

Рослини та тварин треба...(любити й дбати, піклуватися про них).
Рідкісних комах треба... (охороняти, оберегати).

- Молодці діти, ви добре знаєте, що треба робити.

Запрошую вас на фізхвилинку **«Усе живе бажає жити»:**

«Все живе бажає жити» (Діти розводять рук в сторони і показують довкола).
«Ніжні проліскові квіти» (Підіймають трохи заокруглені руки вгору).
«І метелики крилаті» (Легкий біг із змахуванням руками).

«Й ведмежата волохаті» (Зображають ходу ведмедя)

«Коник-стрибунець зелений» (Пересуваються вперед стрибками на двох ногах).

«Голуб під віконцем в мене» (Руки за спиною, малята йдуть злегка перевальцем).

«І травиченька – трава...» (Діти присідають).

«Все – природа це жива!» (Уклоняються, потім повертаються навколо себе).

- Діти подивіться ось на ці малюнки. Це попереджувальні знаки про правила поведінки в природі. Давайте ще раз згадаємо чого не можна робити в природі (Діти відповідають).

- А в групі діти, ми ці малюнки розфарбуємо і повісимо на стіну, щоб завжди пам'ятати ці правила поведінки в природі.

**Бережи, люби дерева й квіти,
Доглядай за саджанцем малим.
Кожен лист куця лоскоче вітер,
Це твоя земля, твій рідний дім!
Поважай берізоньку у парку,
Не зривай та не топчи гілля.
Опісля прогулянки у лісі,
Прибери своє й чуже сміття.**

Живий куточок в групі, як засіб виховання валеологічної свідомості у дітей

Світлана ОБАДІНА, вихователь

Виховне значення природи важко переоцінити. Спілкування з природою позитивно впливає на людину, робить його добрішим, м'якше, будить в ньому найкращі почуття. Особливо велика роль природи у вихованні дітей. Ознайомлення дітей з природою в дитячому садку вимагає постійного безпосереднього спілкування з нею.

Створюючи в дошкільному закладі належне розвивальне середовище, зокрема й на формування природної компетенції дітей, педагоги мають приділити серйозну увагу оформленню приміщень. Тобто, необхідно, щоб в групі був живий куточок. Куточок природи слід облаштовувати у світлій частині кімнати. Так в нашій групі він знаходиться біля вікна і так, що діти цілий день можуть вільно підходити, спостерігати, доглядати за мешканцями живого куточку.

Крім квітів, в живому куточку мешкають: папуга, птах-костогриз (родина в`юркових), морська свинка, черепахи, африканські равлики Ахатина. Привабливість цих об'єктів привертають та утримують стійку увагу дітей.

Різноманітність мешканців живого куточку дозволяє дітям порівнювати, знаходити різне і однакове. Так, під час спостереження за папугою та костогризом діти бачать, що це птахи, у них є дзьоб, крила, хвіст, тіло вкрито пір'ячком, але окрас пір'я, корм - різний, що папуга - декоративний, свійський птах, а костогриз - дикий. Порівнюючи птаха та морську свинку, діти бачать повну різницю, як у зовнішньому вигляді: у птаха - два крила та дві лапки, дзьоб, пір'я, а свинка - це тваринка, у неї чотири лапки, не має хвоста, тіло вкрите

хутром, а також відрізняються вони видами корму. Тут доречно провести дидактичну гру «Хто, що їсть?».

Під час заняття «Увага! Черепаха!» діти ознайомилися з новою черепахою, сухопутною, бо на той час в нашому куточку була красновуха водяна черепаха.

Діти із задоволенням слухали про новачка, знаходили східність та відмінність, а також облаштовували тераріум для сухопутної черепахи.

У куточку природи дошкільнята можуть протягом усього дня підходити до тварин і рослин, розглядати їх, вести за ними тривале спостереження. Діти із задоволенням доглядають за рослинами: поливають водою, обтирають вологою ганчіркою крупні шкірясті листки рослин, обприскують з пульверизаторів рослини з дрібними листками. Старші діти під контролем дорослого готують корм, миють годівнички, наповнюють водою поїлки і ванночки, насипають корм, чистять клітки з висувним дном. Ці дії виконують чергові. Перш ніж призначити перших чергових, вихователь проводить бесіду, показуючи і розказуючи, у чому полягають обов'язки кожного чергового, знайомить із знаряддям праці чергового.

Виконання обов'язків щодо догляду живого куточка слід неухильно дотримуватися. Також необхідно, щоб діти повідомляли вихователю про завершення роботи. Наприкінці дня слід оцінювати роботу чергових. Під час такої роботи у дітей розширюються конкретні знання про природу.

При ознайомленні з живими об'єктами у дошкільнят розвивається спостережливість, інтерес до природи, сприйняття, мислення, уява, а також увага і пам'ять. Діти мислять (встановлюють причинно - наслідкові зв'язки), запам'ятовують назви мешканців куточка природи. Під час догляду за мешканцями природи у дітей формуються трудові навички і такі цінні якості, як

працьовитість, дбайливе ставлення до живого, відповідальність за доручену справу.

Заняття «Увага! Черепаха!»

Програмний зміст: сприяти збагаченню уявлень дітей про черепах, як живих істот: чують, бачать, пересуваються, їдять, дихають; формувати уявлення про характерні для черепах ознаки зовнішнього вигляду: тіло вкрите панциром, чотири лапи з кігтями, хвіст, неповоротна, не має зубів; розвивати спостережливість, вміння обстежувати та порівнювати два види черепах (водяну і сухопутну); розвивати асоціативне мислення, увагу, уяву через використання прийомів ейдетики; виховувати дбайливе ставлення до тварин, бажання піклуватися про них.

Обладнання: посилка з каменями, черепаха водяна, черепаха сухопутна, різний корм для черепах, набори схем для двох черепах для моделювання.

Хід

(Листонаша приносить посилку)

Читають: кому: Дітям групи «Незабудка»

від кого: Дітей Теплих Край

Діти, а що ви знаєте про теплі краї? (відповіді дітей). Ну, що, давайте подивимось, що в посилці? (зверху письмо, читають);

«Добрий день! Ми діти теплих країв, знаємо, що у вас в групі є гарний живий куточок. І щоб він був ще красивішим і привабливішим, посилаємо вам камінці. Ви зможете оздобити ними свій живий куточок. До побачення.»

Дякуємо їм за посилку. Зараз подивимось, що тут за камінці. (Діти по черзі дістають камінці, обстежують, роздивляються, обговорюють: форма, колір, твердий, живий. Останнім дістають черепаху).

Як ви вважаєте, чому черепаху поклали разом з камінчиками в посилку? (тому що вона схожа на камінь).

Тіло черепахи вкрите панциром. Покладіть руку на нього, погладьте. Він гладкий, чи шершавий? Постукайте легенько по ньому. Він твердий чи м'який? Якої форми? Кольором схожий на камінь? Так чому переплутали черепаху з каменем? (Тому що панцир формою, кольором, твердістю схожий на камінь).

А чим черепаха відрізняється від каменя? (черепаха жива, а камінь не живий).

Гра «Живе – не живе»

Діти, а в нашому живому куточку є черепаха? (так). А вони однакові? Чим відрізняються?

А ми можемо нову черепаху посадити у воду до нашої Дани?

Діти, щоб не зашкодити їй, я пропоную звернутися за допомогою до інтернету та дізнатися, що у нас за черепаха і чи може вона жити у воді (робота з комп'ютером).

Діти, так ми тепер знаємо, що наша гостя не може жити у воді і якщо ми її посадимо в акваріум до водяної черепахи, що може статися?

Добре, і ми сьогодні багато цікавого можемо ще дізнатися про черепах, і ви мені в цьому допоможете.

Ось у нас є дві черепахи (виставляю картки черепах). І ми вже знаємо, що водяна черепаха живе де? (виставляю відповідну картку). А по чому пересувається сухопутна черепаха? (виставляю відповідну картку). Чим вкрите тіло черепах? Що допомагає черепахам пересуватися? Скільки їх? Короткі чи довгі? (звернути увагу на кігті та

перетинки). Крім лап, що є у черепахи? (голова і хвіст). (Вихователь торкається голови, ніг, хвоста – черепаха їх ховає)

Що робить? Як ви вважаєте, чому?

Гра «Ми черепашки»

Діти, а що любить їсти наша черепаха водяна? (виставляю відповідну картку). А хто пам'ятає, що любить їсти сухопутна черепаха? Давайте погодуємо нашу гостю. Чим їсть черепаха? Що їсть? У черепах немає зубів і вона відкушує їжу своїм ротом, а він дуже міцний і схожий на дзьоб. Черепахи взимку сплять, тому що сонечко не гріє, становиться холодно і їжі мало. Тому водяна черепаха занурюється на дно водойми, а сухопутна черепаха заривається у землю і сплять. Вони взимку сплять але продовжують дихати. Давайте подихаємо і ми.

«Дихальні вправи»

Ось подивіться які у нас вийшли схеми. Вони однакові? А розкажіть про сухопутну (водяну) черепаху. (Діти розповідають про черепах за схемами).

Ми сьогодні багато цікавого дізналися про черепах і це завдяки тому, що діти з «теплих країв» помилково прислали черепаху. Я вважаю, що черепаху треба відслати назад на її Батьківщину. Але зараз вона трішки погостює у нас, а ми повинні зробити тераріум, де наша гостя зможе відпочити і набратися сил перед дорогою в Теплі краї (діти облаштовують разом з вихователем тераріум).

Ну, що ж, діти, заняття підходить до кінця. Воно було у нас незвичайне, ми багато дізналися про черепах і зробили тераріум для черепахи. Вам сподобалося заняття? А хто вам більше сподобався? А зараз давайте подивимось мультфільм «Черепаха і левеня».

Посів квітів навесні

Тетяна ГОРДІЄНКО, вихователь

Головний засіб розвитку дітей – це ознайомлення з природою.

У нашій групі є куточок природи, де діти не тільки спостерігають за квітами, але й доглядають за ними, звикають до бережливого ставлення, оволодівають трудовими навичками (протирають пил, підрихлюють землю, поливають рослини), привчаються до спільної праці разом з дорослими, одне з одним, а потім до самотійності.

Весна – чудова та прекрасна пора року, що дарує нам чудову нагоду долучати дітей до праці на майданчику. Діти моєї групи з великим задоволенням підкопують дерева, кущі, збирають сухі гілочки та отримують багато позитивних емоцій. Завдяки такій праці формуються комунікативні навички. Дітям подобається спостерігати, як з насіння з'являються пагони, підростає розсада, набубнявлюють бруньки, розпускаються перші квіти.

У своїй роботі користуюся тематичними загадками, прислів'ями, приказками та іграми. Ми вчасно почали весняні роботи на ділянці – прибирали, скопували, рихлили ґрунт, зробили нові клумби. Всі ми знаємо, що красиво оформлена ділянка, правильно підібрав квіти мають велике значення для екологічного та естетичного виховання. Кожен раз, виходячи на прогулянку, ми спостерігаємо за квітами, які посадили на клумбі. Кожний раз ми повторюємо їх назви. У групі багато дидактичних ігор «Склади квіточку», «Лікарські рослини», «Знайди за описом», «Домалюй», «Впізнай квітку».

На прогулянці граємо у рухливі ігри «Жива клумба», «Ми – квіти», «Садівник». У групі розглядаємо ілюстрації (закріплюємо знання про будову квітки), атлас рослин України, виготовлений власноруч гербарій з квітів.

Батьки взяли участь у акції «Прикрасимо майданчик квітами». Перед початком трудової діяльності провела заняття, яке вам пропоную.

Тема: «Весняні квіти»

Мета: закріпити знання дітей про весняні квіти, їх назву, будову, правила поведінки у природі; привчати дітей до праці у квітнику, залучати до трудової діяльності; виховувати любов до природи и бережливе ставлення.

1. Загадка

«Яскраві пелюстки,
Запах пречудовий,
Нам хочеться усім, побачити їх знову»

(квіти)

2. Розглядання ілюстрацій

Які квіти ви бачите? (тюльпан, нарцис, конвалія, пролісок)

Чим схожі, чим відрізняються?

Чи мають запах?

А де ж цибулина? (під землею)

Ця цибулина – справжня комора із запасом корисних речовин.

Чи можна зривати квіти? Чому?

3. Вірші

Квіти, квіти – такі, як діти.

Веселі, гарні, запальні.

Ми будемо вас завжди любити.

І знов чекати навесні.

Квіти, квіти – природи діти.

Вже розпустили пелюстки.

Повинні всі ми розуміти,

Що вас потрібно берегти.

Друзі! Квіти бережіть і ніколи їх не рвіть.

Без потреби, просто так, хай квітує в полі мак.

В житі пахнуть волошки.

Хай жовтіє первоцвіт.

Хай радіє увесь світ.

4. Бесіда

Квіти оточують нас протягом усього життя.

Квіти дарять на свята, день народження,

весілля, прикрашають житло, вулиці, парки і

садки. Вирощують квіти квітників. Люди,

цієї професії працюють протягом усього

року. Взимку вони працюють у теплицях,

навесні – у парниках. Вони вирощують

розсаду для весняної посадки.

Квітникар знає сорти квітів, правила

висаджування, догляду за квітами.

5. Фізхвилинка «Квіточки»

Прокидаються квітки,

Розпускають пелюстки.

Вітерець дихнув легенько,

Пелюстки гойнув легенько.
Сутеніє і квітки -
Закривають пелюстки.
Тихо засинають,
Голівками гайдають.

6. Дидактична гра «Садівник»

Мета: вчити правильно називати квітку,
розповідати про її будову.

7. Мовна гра «Що нам дарують квіти»

Виростаєм на віконці
Зацвітаємо на сонці,
Від водиці зеленієм
Ви нас, діти, доглядайте,
І водою поливайте,
Щоб могли усі ми жити,
Треба землю розпушити.
Любі діти, час не гайте –
Наше листя протирайте,
В групі вашій для нас квітів
Найщиріші друзі – діти!

Сьогодні ми з вами будемо
квітникарями.

Після заняття ми підемо на майданчик,
будемо саджати квіти.

Хоровод «Квітів»
Праця у квітнику дала змогу дітям побачити
результат своєї роботи.

**Бережіть природу люди!
Не травмуйте, не губіть.
Хай краса її повсюди
Не згасає не на мить.**

Будь природі другом

Людмила ПЕРЕКАТОВА, вихователь

Кожний день ви помічаєте навколо себе безліч дерев та кущів, та чи багато ви про них знаєте? Чи вмієте розрізняти хвойні й листяні дерева? Чи знаєте вірші, прикметники пов'язані з ними?

Різноманітність природних умов України зумовлює багатство тваринного світу. На її території водяться ссавці (100 видів), птахи (360 видів), риби (200 видів), плазуни (20 видів), земноводні (17 видів).

Тваринний світ України має різноманітний видовий склад і нараховує майже 45 тисяч видів тварин. На території України є також багато унікальних природних місцевостей, де водяться рідкісні тварини.

Щоб діти могли розібратися в різноманітності видів, щоб краще сприймали і запам'ятовували, пограйте з ними в цікаві ігри.

Дидактичні ігри допоможуть дитині активно пізнавати навколишній світ, опанувати вміння досліджувати предмети та явища, розвивати навички узагальнення, порівняння, тощо. Під час дидактичних ігор діти вчаться аналізувати побачене чи почуте і робити власні висновки. Умовою ефективного розвитку сприймання, пам'яті, мислення є правильна організація відповідних дій дитини, забезпечення умов для її самостійних спроб, експериментування, дослідництва в дидактичних та пізнавальних іграх. І кожна з цих ігор має зацікавити дитину, захопити її, приємно здивувати, подарувати радість спілкування та радість пізнання.

Для дітей різних вікових груп можна запропонувати такі дидактичні ігри з екологічного виховання:

Дидактична гра «Куди присів метелик?»

Вихователь пересуває метелика по груповій кімнаті і спонукає дітей сказати. Де в даний

момент сидить іграшковий метелик. Діти виконують запропоноване їм завдання і дають відповіді: «на столі», «на книжці», «під стільцем», «на долоньці» тощо. Під час гри вихователь має стежити за тим, щоб діти правильно узгоджували слова іменники з прикметниками. Гру можна проводити і на ігровому майданчику.

Дидактична гра «Птахи нашого краю».

Діти за проханням вихователя роздивляються зображення на плакаті, називають кожного птаха та визначають його вид.

Це - синичка. Вона зимує поруч з нами. Синичка – зимуючий птах.

Це – дятел. Дятел також не відлігає у вирій. Дятел – зимуючий птах.

Це – шпак. Шпак восени відлігає в теплі краї, навесні повертається з вирію. Шпак – перелітний птах.

Це – лелека. Лелека восени летить у вирій, а весною прилігає назад. Лелека – перелітний птах.

Наприкінці гри діти спочатку називають усіх наявних на плакаті зимуючих пташок, а потім перелітних.

Дидактична гра «Лісові тварини»

Вихователь спонукає дітей розповісти по черзі про кожну дику тварину, дібравши якомога більше прикметників та дієслів, що характеризують її. Наприклад: Хто це? (Вовк). Який вовк? (Сірий, злий, зубастий, хижий, великий, голодний, лютий). Що робить вовк? (Блукає, полює, клацає зубами,

виє, шукає здобич). Хто це? (Лисиця). Яка лисиця? (Руда, пухнаста, хитра, довгохвоста, гарна, ласа, зубаста). Що робить лисиця? (Бігає, полює, хитрить, нишпорить).

Дидактична гра «Можна не можна».

Вихователь називає дію, а діти відповідають: «можна» чи «не можна».

Можна.

- Саджати квіти, рослини.
- Охороняти первоцвіти й рідкісні рослини.
- Берегти молоді рослини.
- Обгороджувати мурашники.
- Спостерігати за жабами.
- Милуватися красою природи.
- Підгодувати птахів.
- Прибирати місця відпочинку у лісі, на березі річки, тощо.

Не можна.

- Ламати гілочки кущів, дерев.
- Обдирати кору дерев.
- Рвати багато квітів.
- Збивати гриби ногами.
- Руйнувати павутиння.
- Ловити метеликів.
- Ловити жаб.

Використовуючи наочність можна провести такі ігри: «Де чий плід?», «Які дерева нам це дають?», «Де чий листочок?», «Що в них спільного?», «Хто де живе?».

Ці ігри допоможуть дітям розширити і уточнити уявлення про природу. І кожна маленька дитинка повинна усвідомлювати, що треба бути природі другом, дбайливо ставитися до природних багатств рідного краю.

Оберігати природу – берегти Батьківщину.

Земля – наш дім

Ганна САЛІЙ, вихователь

Природа – могутнє джерело пізнання, яке через спілкування розкриває людині свої таємниці й робить її більш чутливою до навколишнього світу.

Людина – частина природи, потяг до всього живого закладений у ній від самого народження, та чи не найяскравіше виявляється в дитячому віці.

Дошкільний вік характеризується підвищеною допитливістю в різних сферах, але особливий інтерес діти проявляють до природи. Тому екологічне виховання в дитячому садку займає важливе місце в розвитку пізнання навколишнього світу, виробленні гуманного ставлення до всього живого і формуванні усвідомленої поведінки у природному середовищі.

Формування гуманного ставлення до природи – основне завдання екологічного виховання, яке реалізується шляхом розвитку в дітях співпереживання і співчуття до всіх живих істот на планеті. Формування активної позиції «захисника і друга» світу природи є основою у вихованні екологічної культури дошкільників. Діти особливо вразливі і чуйні, тому активно включаються у всі заходи щодо захисту тих, хто цього потребує.

Отримані знання про навколишній світ повинні підкріплюватися практичною діяльністю та наочними прикладами для того, щоб діти бачили позитивний результат своєї діяльності і мали бажання удосконалювати свої досягнення.

Мета: розширити знання дітей про властивості води, познайомити дітей з процесом фільтрації води, підвести до розуміння необхідності охорони навколишнього середовища, виховувати любов до природи.

Матеріал до заняття: склянки з водою, соком та молоком для кожної дитини, вода з активованим вугіллям, лійка, губка для фільтрації, екологічні знаки.

Хід заняття.

1. Організаційний момент. Відгадування загадки про глобус.

*Куля невелика
На ній країни без людини,
Міста без будівель,
Ліса без дерев, моря без води. (Глобус).*

2. Бесіда за темою.

- Що таке глобус? (Глобус-модель Землі)
- Які кольори ви бачите на глобусі? Що вони означають?
- Якого кольору більше? Що він означає? (Блакитного кольору більше. Він означає воду).

3. Знайомство із властивостями води.

Перед дітьми три склянки: склянка з водою, склянка з соком, склянка з молоком. Діти порівнюють напої за смаком, за запахом та за прозорістю і роблять висновок, що вода – це прозора рідина без запаху та без смаку.

4. Фізхвилинка. Гра «Ходять хмаринки по колу».

Вихователь - Хмаринка, діти - Краплинки.

Краплинкам час в подорож. Почався дощ, Краплинки стрибають, танцюють.

Полетіли Краплинки на землю та почали збиратися у маленькі струмочки, а потім стали великою річкою. (Діти тримаються за руки та рухаються ланцюжком).

Бігла-бігла річка та потрапила у великий океан. (Діти перешиковуються в коло).

Краплинки грали, грали та раптом згадали, що мама Хмаринка наказала вчасно повернутися додому. В цей час вийшло сонечко та пригріло. Стали краплинки легкими та повернулись на хмаринку. (Діти стають навшипінки, простягають руки вгору).

5. «Історія про чарівне озеро».

- А зараз послухайте одну історію про незвичайне озеро. В цьому озері була дуже

чиста та прозора вода. В сонячні дні в ній віддзеркалювались дерева, кущі, квіти та хмаринки. Та ось одного разу до озера прийшли відпочивати люди. Вони почали спилювати дерева, розпалювати вогнища, викидати сміття та пусті пляшки у воду. Потім відпочиваючих ставало все більше, як і сміття у озері. Вода стала брудною.

- Як ви гадаєте добре це чи погано? Так, мешканці озера були дуже засмучені, вони почали хворіти. Давайте їм допоможемо.

6. Вправа «Фільтрація води».

За допомогою губки діти фільтрують воду, в якій розчинене активоване вугілля.

7. Підсумок заняття.

- Давайте ми залишимо біля озера ось такий знак (екологічний знак), щоб всі знали, що забруднювати воду не можна. Бо без води може загинути все живе: риби, рослини, тварини. Людина теж не зможе прожити без води.

*Без води життя немає
Переконані ми в тім.
І тому водичку діти
Берегти потрібно всім.*

**Сюжетно - рольові та театралізовані ігри –
засіб екологічної вихованості дошкільників**

Вікторія ПАВЛЮК, вихователь

Основна форма діяльності дошкільняти - гра, яка водночас є для нього головним способом пізнання зовнішнього світу, основним елементом дитячого розвитку, в тому числі і екологічного виховання. Гра — це творча та емоційна діяльність дітей, сповнена радості, тому введення її в освітній процес сприяє створенню емоційного настрою і мотивації екологічної діяльності. В роботі з дітьми різних вікових груп для вирішення освітніх завдань екологічного змісту одним з пріоритетів є систематичне використання сюжетно-рольових та театралізованих ігор, які розвивають самостійність дітей, сприяють набуттю знань про навколишню дійсність.

Ігри виникають з ініціативи дітей і носять творчий характер. Наприклад: «Полікуємо звіряток», «Маленькі садівники», «Зоопарк», «Ферма», «Ветеринарна клініка», «Зоомагазин».

Вони дозволяють поглибити наявні у дітей знання, формують правильне, гуманне ставлення до світу тварин, рослинного світу. Наділяючи себе роллю у грі, дитина емоційно переймається усвідомленням необхідності дбайливого ставлення до тварин і рослин.

Театралізовані ігри виникають після читання художніх творів, переглядів лялькових вистав. При проведенні таких ігор вихователь допомагає вибрати ігрове середовище, слідкує за розвитком гри, підбирає атрибути гри. Наприклад: «День народження Мухи –Цокотухи», «Рукавичка», «Айболіт».

Проведена робота показує, що при цілеспрямованому використанні комплексу екологічних ігор і творчо організованої роботи з дітьми можливе підвищення їх екологічної вихованості.

Конспект заняття в середній групі за темою «Висадка лікарських рослин та їх вплив на здоров'я»

Марина ПАВЛОВА, вихователь

Мета: закріпити знання дітей про назви лікарських рослин; вчити розпізнавати і правильно називати рослини; розширити знання про користь і застосування лікарських рослин для людини; виховувати любов до живої природи, бажання берегти її, захищати; розвивати пам'ять, цікавість.

Словникова робота: настої, відвари, лікарські рослини.

Попередня робота: розглядання ілюстрацій, листівок, бесіди про рослини та методи їх застосування, батьківська допомога в оформленні «Лікарської стежинки» на ділянці дитсадка.

вилікуватись без гірких пілюль? Давайте запросимо Айболита до нас у дитячий садок.

(Дзвонить до Лікаря.)

Заходить Айболит.

Лікар: Добрий день вам, малята! Приємно вас бачити веселими, красивими. Я бачу, що серед вас немає ані сумних, ані хворих. Чому це так?

Дитина: Пограй з нами і ти дізнаєшся, чому серед нас немає хворих та сумних.

Загадки.

Хто неначе апельсин, а вітаміни має всі,
Та не з дерева звисає, а у землю ніс ховає?
(Морква)

Личко біленьке, шапочка золотенька.
Хто мене роздягає, той сльози проливає.
(Цибуля)

Любить в лісі звір лапатий ягодами ласувати.
Червоненькі, запашні, до вподоби і мені!
(Малина)

(Діти відгадують загадки та знаходять муляж відповідного овоча або фрукта.)

Дитина:

Країна вітамінів — чудова країна.

Туди дорогу знає кожна людина.

У кожній морквині повно вітамінів.

І в картоплі, і в квасолі вітамінів є доволі.

(Лунає музика. До групи заходить дівчинка Весна.)

Хід заняття

Психогімнастика.

Вихователь: Діти, сьогодні, коли я йшла на роботу, мене зустрів Лікар Айболит. Він знов поспішав в Африку. Лікар дуже хвилювався, тому, що хворі не хотіли приймати гіркі пілюлі. А допомогти їм він дуже хотів. Чи можемо ми надати поради Лікареві, як

Весна: Добрий день, діти! Ви чекали мене? Коли я обходила вночі свої володіння, то побачила «Чарівну стежинку» у вашому дитсадку та вирішила зайти до вас і привітатись.

Лікар: Як цікаво дізнатись, що за «Чарівну стежинку» мають діти?

Вихователь: Зараз ми вирушимо нашою стежинкою здоров'я та познайомимось з її мешканцями.

(Виходять діти і читають вірші про лікарські рослини.)

1) Я — цілюща кропива.
Красиво виглядає кропива,
Але поводить негарно.
Чим до неї ніжніше торкаються,
Тим, хитра, болючіше кусається.

2) А я — ромашка аптечна.
Нарядні платтячка, жовті брошки.
Ні плямочки немає
На красивому одязі!
Якщо трапиться тобі застудитися,
Прив'яжеться кашель, підніметься жар,
Посунь до себе кухоль, в якій димить
Злегка гіркуватий запашний відвар.

3) А я — малина.
Намисто висять червоні,
З кущів на нас дивляться.
Дуже люблять ці буси
Діти, птахи і ведмеді.

4) А я — шипшина.
Я так схожа на троянду!
Хіба що не така гарна.
Проте мої плоди
Всім придатні до їжі.

5) А я — подорожник.
Кожний лист мій любить стежинки
І узбіччя доріг.
Я одного разу людям добрим
Рани вилікувати допоміг.

Лікар: Як добре, що я потрапив в такий чудовий садок! Тепер я знаю, чим я буду лікувати моїх звіряток. Це так просто — їж травинку лікарську і будеш здоров.

Вихователь: Діти, давайте розкажемо нашому гостю, як треба лікуватися лікарськими рослинами.

1-а дитина: Багато рослин заготовляють про запас (зрізають, висушують, складають в мішечки).

2-а дитина: Потім готують настої, відвари.

Д/г. «Вилікуй мене».

Ігрова дія: Дитина накладає картки із зображенням лікарської рослини на зображення того органу, який вона лікує. Наприклад: голова - малина, горло - календула.

Весна: Любі діти! Шановний лікарю! Я хочу познайомити вас із новою лікарською рослиною, яка називається «материнка». Відвар материнки застосовують для збудження апетиту, ним лікують кашель. І зараз для вас усіх я заварю запашний трав'яний чай.

(Діти кладуть сухі рослини в посуд. Весна заливає окріп.)

Вихователь: Запрошую вас, любі діти, пригоститись запашним чаєм. Хто цілющий чай поп'є, той 100 років проживе.

Лікар: Дорогі діти та дорослі! Я мушу вже відправлятись до своїх звіряток, а ваші поради я обов'язково буду використовувати під час лікування хворих.

Висновок заняття.

- Що людині слід берегти змолоду? (Бережи одяг з нову, а здоров'я - поки молодий.)
- Що нового ви дізнались на занятті?
- Як можна допомогти людині зберегти здоров'я?

Заняття «Природоохоронні знаки»

Анна КОЛОСОВА, вихователь

Століттями людина була споживачем по відношенню до природи і жила і користувалася її дарами, не замислюючись про наслідки. Тому саме в дошкільному віці засвоєння основ екологічних знань найбільш продуктивно, так як малюк сприймає природу дуже емоційно, як щось живе. Вплив природи на дитину величезний: вона захоплює малюка морем звуків і запахів, таємницями і загадками, змушує зупинитися, придивитися, задуматися.

Мета: розширити знання малят про природоохоронні знаки, розвивати мовлення вихованців під час бесіди, виховувати естетичні почуття та бережливе ставлення, любов до довколишнього світу.

Хід заняття.

- Малята, ми живемо в прекрасному світі. Всюди нас оточує жива природа. Ми повинні її берегти і шанувати. В цьому нам допомагають природоохоронні знаки, адже ми на них дивимось і бачимо, що так робити не можна.

- Діти, подивіться до нас у гості завігав білий ведмеди́к, його звать Умка. Він живе далеко

на північному сході. Там завжди холодно і скрізь крига. Умка ніколи не бачив такої гарної природи як у нас і не знає як поводитися з нею. Давайте йому покажемо і розкажемо деякі знаки.

Наш перший знак: Не смітити.

- Як ви гадаєте, що він означає? (відповіді дітей). Так звісно, не можна смітити. Наприклад, ви граєтесь на вулиці десь у парку і тут вам закортіло з'їсти цукерку, а обгортку ви куди покладете? Не можна кидати на землю, а що потрібно зробити? Так кинути у смітник, щоб наша земля і природа не стала великою звалкою сміття. Зрозумів, Умка? Треба бути охайним і слідкувати за своїми вчинками.

Другий знак: Не ображай тварин.

- Дивіться, малята, тут намальовано як хлопчик хоче образити тваринку. Він на неї наступить і роздавить. Ось так робити не можна, на це нам вказує червона смужка, яка перехрещує малюнок. Умка, скажи нам будь ласка, а ти теж ображаєш живих істот?

- Ні.

- Звісно ні. Малята, дуже багато вже тварин занесено в червону книгу, це означає, що вони скоро зовсім зникнуть. Ми повинні захищати їх, а не ображати, тому що це наша природа.

Наступний знак: Не можна рвати рослини.

- Коли ми дивимося навкруги ми бачимо все зелене і ми дихаємо цим. Давайте уявимо, що немає у нас на землі жодної квітки, жодного дерева, що трапиться тоді.

- Ми не зможемо жити.

- Так але це не означає, що ми не можемо зібрати букет квітів і подарувати його мамусі. Є багато садових квітів, які людина сама саджає і може зірвати їх. Також є багато квітникових магазинів, де ми зможемо купити будь-яку квітку.

- Ну ось, Умка, ми тебе з деякими знаками ознайомили. Ти тепер будеш дуже уважний до нашої природи.

- Дякую дітки, я тепер зрозумів наскільки важлива природа для людини.

Найважливішою умовою успішної реалізації комплексного підходу є створення середовища, в якому дорослі особистим прикладом демонструють дітям правильне ставлення до природи і активно, у міру своїх можливостей разом з дітьми беруть участь в природоохоронній діяльності.

Свято «День Землі»

Тамара ГАВРИЛОВА, вихователь
Вікторія ТОКАРЄВА, вчитель 1 класу

Мета: сформувати в учнів уявлення про взаємозв'язок людини і природи; виховувати дбайливе ставлення до живої природи, активну участь в справі захисту навколишнього середовища.

Попередня робота

- 1.Виготовлення: - прапора Землі
-голубів з паперу
-макету дерева
-макету планети

2.Створення презентації «Забруднення планети»

Звучить пісня «Земля в твоїх ладонях», А. Сьоміної

Ведучий 1:

Є просто храм, є храм науки,
А є ще природи храм –
З лісами, які тягнуть руки
Назустріч сонцю і віграм.
«Храм природи» - ось якими словами називав
наше навколишнє середовище поет
С.Смирнов.
Рибам – вода,
Птахам – повітря,
звірам – ліс.
А людині потрібна рідна земля.
-Діти, а що для вас планета Земля?

1 дитина: - Земля - це чисте синє небо...

2 дитина - Земля - це яскраве сонце...

3 дитина - Зелений ліс.

4 дитина - Земля - це кришталева вода в річці, яку так і хочеться спробувати, щоб напиться...

Всі (хором): - Ти що?

4 дитина: - А що?

1 дитина: - З кожним новим днем все темніше небо - це димлять заводи.

2 дитина: Все тьмяніше сонце - зміг не дає пробитися його променів.

3 дитина: - Старіють і вмирають ліси.

4 дитина: - заражені ґрунти.

Ведучий 1: - І давно пройшли часи, коли з річки можна було пити - райдужні розводи нафти розфарбували її в нові кольори. Купи сміття змінюють обриси її берегів.

Всі (хором): Увага люди! Небезпека загрожує планеті! Екологічна небезпека!

Звучить тривожна музика.

Ведучий 1: - За останні 100 років людина досягла приголомшливих результатів: зроблено багато відкриттів, прогрес йде семимильними кроками, розвивається промисловість. Людина шалено захоплена своєю діяльністю і зовсім забула про те, що відбувається навколо неї. Багато хто не хоче помічати цього - легше жити, не звертаючи уваги на неприємності. Але якщо нічого не змінювати в нашому житті - що стане з нашим будинком - планетою Земля - ще через 100 років? Ті, кому не байдуже майбутнє планети, вирішили звернути увагу всього людства на небезпеку, яка загрожує нам. І в календарі з'явилася дата:

- 22 квітня - Міжнародний День Землі.

Ведучий 2 : Добрий день , друзі! Як багато вас сьогодні зібралося! Вітаємо всіх на нашому святі. День 22 квітня 1994 р. був оголошений Всесвітнім днем Землі. В цей день безліч відрізків матерії з підписами людей в захист природи були пронесені по всій країні. З шматків склали прапор Землі - драматичний символ, що закликає людей ставитися до природи з повагою.

Нам теж не байдужа доля планети, і тому ми спробували зробити такий же прапор, правда в мініатюрі. Це роботи, виконані учнями 1-Б класу, які потім ми об'єднали в один великий прапор, що символізує нашу єдність в турботі про майбутнє Землі. І ми всі давайте об'єднаємося, візьмемося за руки під час урочистого підняття нашого прапора.

Ось він, наш прапор!

Спасибі, діти!

Всі ваші мрії - про хороше майбутнє, про прекрасну Землю, про дружбу людини і природи. Ось це бажання світлого, доброго, прекрасного майбутнього і об'єднує нас тут. І це чудово!

Планета наша дуже засмічена, але ми ще не усвідомили небезпеку життя на величезному смітнику.

Повітря. За рік в атмосферу тільки одного вуглекислого газу викидається 5 млрд. тонн. В результаті стонщується озоновий шар, з'являються озонові діри. Постійна озонова діра над Антарктикою, часом розширюється і зменшується - над Арктикою, Європою, Москвою. В ці дірки спрямовуються

ультрафіолетові промені, від яких у людей виникають ракові захворювання. Кисню на Землі стає все менше і менше. А вихлопних газів заводів чорної металургії та хімічної промисловості, котелень, транспорту все більше і більше.

Вода. Вчені підраховали, що кожен рік у всьому світі у водойми потрапляє стільки шкідливих речовин, що ними можна було б заповнити 10 тис. товарних поїздів. Навіть у водах Арктики знайшли пральний порошок. В результаті діяльності людини в багатьох річках не можна купатися. У деяких річках через сміття і забруднених стоків з'явилися мікроорганізми, які дуже шкідливі для людей і тварин.

Грунт. Грунт утворюється повільно: для цього потрібні сотні і навіть тисячі років. А ось зруйнувати його можна дуже швидко. За останні сто років на Землі знищено приблизно 1/4 частина всіх родючих ґрунтів. Люди освоювали цілинні і перелогові землі. Перші п'ять років вони отримували гарні врожаї. А потім ґрунт збіднів і врожаї стали значно гірше. Люди не давали землі «відпочивати», забруднювали сміттям, яке не перегниває.

Ліси. Посилено йде "облисіння" планети. За останні 20 років чоловік вирубав стільки лісу, скільки було знищено за все його попереднє існування, не кажучи вже про пожежі, які виникають з вини людини.

Для багатьох тварин ліс - рідний дім. А лісів на Землі стає все менше і менше. Отже, тварини втрачають свій будинок. Значить, вони приречені на загибель.

Вечір згасає, тумани на полі,
Сонечко спить і уже не встає.
Ми ображаємо, люди, до болю
Все, що нам Мати-природа дає.
В небі зростають озонові діри,
Сохнуть річки, вигоряють ліса,
Сміття і бруду не знаємо міри,
Де вже й поділась отая краса?
Я закликаю вас браття і сестри
Землю свою берегти, цінувати.
Гідність людини крізь роки пронести
І екологію урятувати.

Ведучий 1 :-Людина небезпечна для природи не тільки пожежами та розливами нафти, але і бездумним знищенням всього живого. Щоб людина пам'ятала про відповідальність за життя тварин і рослин навіть під час прогулянок, існують знаки попередження. І зараз ми перевіримо, чи знаєте ви, що вони позначають.

Гра «Що це за знак?»

Декламування вірша «Людино!»

Людино! Розумна істото!
До тебе звертаємось ми,
Бо гинемо, гинемо, гинем!
Будь ласка, ти нас захисти!
Хай будуть в нас цілі дерева,
Рослини, тварини, птахи.
Людино! Людино! Людино!
Ми просимо: нас збережи!

Ведучий 2: -Як написав відомий письменник Екзюпері "Встав вранці, привів себе в порядок, приведи в порядок свою планету"

Казка про Сміття

На галявині гуляють діти. Покидали сміття (порожню пляшку, обгортку з цукерки і т.п.), побігли далі.

Наступного дня прийшли знову на галявину.
Фу, як тут брудно. Не хочу тут гуляти.
Пішли звідси.
Збираються іти.
А давайте зберемо сміття і тут стане чисто.
Галявина така гарна. Вона мені подобається.
Давайте.
Починає ворухитися якась купа.

Ні, не віддам! Мое! Мое!

Ти хто? (діти злякано)

Я, Смітєва купа. Не забирайте сміття.
Залиште його. Незабаром я розростуся і
вкрию собою всю планету. Ха-ха-ха.
Ні, ні, не треба.

Чому ти така зла?

Як я можу бути доброю, якщо мене ніхто не
любить? Я нікому не потрібна!

Чому ти так думаєш? Дуже потрібна.

Ведучий 2: Учні нашого класу дають сміттю
друге життя. Дивіться, які гарні поробки вони
зробили разом з батьками.

Я і не знала, що зі сміття можна зробити такі
гарні речі. А я вам знадоблюся?

Ведучий 2: Звичайно. Діти, давайте
допоможемо нашим героям зібрати сміття.

Гра «Збери сміття»

Декламування вірша «Давайте будемо природу берегти»

Давайте будемо природу берегти!
Я метелика не скривджу, хай летить.
І ялинку не зрубаю, хай стоїть.
Не затопчу мурашинку, хай повзе.
Не зламаю з дуба гілку, хай росте.
Не впусу сміття у річку, хай бурлить
Із гнізда яйце не скину, хай лежить.
В джерело не впусу камінь, нехай б'є.
В полі жито не столочу – це святе.
Верби посаджу в долині, хай шумлять.
Зерен птахам кину взимку, хай їдять.
Покормлю прибуду кішку. А як ти?
Давайте будемо природу берегти!

Колективне складання правил «Збережи природу»

Ведучий 1 : Вам, друзі, належить зробити багато корисних справ. Чим менше сміття буде на планеті: у вашому дворі, на вашій вулиці, у вашому місті, тим зеленішими стануть дерева, тим чистіше повітря. Ви бачите плакат з намальованим деревом без листя. За кожну добру справу, зроблену в ім'я природи, ви отримаєте зелений листочок, який прикріпите до нашого дерева. І коли дерево стане зеленим, ви наочно побачите свою згуртованість, дружбу і єдність у захисті природи.

Зупинися, людино, на мить...
І відчуй, як планеті болять.
Як із серця крик вирина –
Зупинися, Земля в нас одна!
Як у серці тліє любов,
Щоб колись розгорітися знов.
Зупинися, людино, на мить...
І відчуй, як планеті болять.

Ведучий 1: А в завершення нашого свята, я хочу запропонувати вам, любі діти, випустити в небо голубів з вашими побажаннями нашій матінці Землі.

АНОНС

*Читайте в наступному номері
журналу «Ромашка» № 7*

*Тема номера:
«Ігрова діяльність»*

